

Іийсас беана

ЯХЪЪЯС

дІаязбина болу
хаза кхаъ

Ийсас беана, Яхьяс дIаязбинчу хазачу кхоан тIехь «адам а хилла, вайна юкъахь Иийна волу» Иийса, Делан хедар доцу Дош дуйла, гойту яздархочо. Тептара тIехь ма-дийцара, хIара хаза кхаь дIаязбинера, Ийса вогIур ву аьлла КIелхьардахархо а, Делан КIант а хилар дешархой тешийтархьама а, иштта, Цунах теша а тешна, Цуьнан цIарах шайн бакъдолу дахар хилийтархьама а (20:31).

Ийса а, хедар доцу Делан Дош а цхьаь хилар гойтуш долу тептаран дIадолор (1 корта) чекхдаьлча, *Хазачу Кхоан* хьалхарчу декъехь (2–12 кортош) тайп-тайпанчу тамашийначу хIуманашкахула Ийса КIелхьардахархо а, Делан КIант а хиларх лаьцна дуьйцу. Цул тIаьхьа, цхьадолчу къамелашкахь, тамашийначу билгалонашкахула гойтуш дерг кхетош ду. Цхьаберш, Ийсах а тешна, Цуьнан мурдаш хиларх а, ткъа вуьш, Цунна дуьхьала бевлла, Цунах цатешарх а лаьцна ду тептаран и дакъа. Тептаран 13–17 кортош тIехь Ша лоцучу буьйсанна Шен мурдашца Ийса КIорга юкъаметтиг хиларх а, Ша жIарах дIатохале, Цо уьш кечбеш а, иракарахИттош а къамел дарх а лаьцна дуьйцу. Дерзош долчу тептаран кортош тIехь Ийса лацарх а, Цунна кхел ярх а, Иза жIарах дIатохарх а, юха Иза денваларх а, Шен мурдашна хьалха Иза хIоттарх а яздина ду.

Яхьяс боху, Дала леррина къобалвинчу Ийсагахула долу хедар доцучу дахаран совгIат, хIинца схьа а деана, Ийса – Иза некъ а, бакъдерг а, дахар а хиларх тешначаьрга кхочур ду. *Яхьян тептаран* цхьа тамашийна билгало ю, денна хуьлуш а, лаьтташ а долу хIуманаш: хи а, бепиг а, серло а, Iу а, цуьнан уьстагИий а, кемсан таьлланг а, цуьнан стом а лаккхарчу синан мехаллица гайтар.

Дашах адам хилира

1 Юьхьанца Дош дара. И Дош Делехь дара. И Дош Дела дара. **2** И Дош юьхьанца Делехь дара. **3** Дерриг а Дала цу Дашехула кхолла а кхоьल्लीна, И доцуш, кхоьллинчу хIумма а ца кхоьल्लीна.

4 Бакъдолу дахар Цунна чохь а дара, и дахар адамашна серло а яра. **5** И серло боданехь къега. Бодано и серло эша а ца ийна.

6* Дала цхьа стаг ваййтира, цуьнан цIе Яхьья яра. **7** Иза цу Серлонах тоьшалла дан веанера, цуьнгахула цу Серлонах массо а адам тешийтархьама. **8** Яхьья ша Серло яцара, ткъа иза Серлонна тоьшалла дан вайитина вара. **9** И бакъйолу Серло дуьнен чу йогIуш яра, Цо муьлхха а адам серла а доккху*. **10** Дуьненна юкъахь а дара и Дош, Цуьнгахула дуьне а кхолладеллера, амма дуьнен чуьра адамашна И ца девзира.

11 Шен махка веара Иза, ткъа шечара а И тIе ца ийцира.

12 Ткъа, Ша тIе а эцна, Шех тешаш болчарна Делан бераш хила бакъо елира Цо. **13** Уьш я цIийх а, я дерган лаамца а, я стеган лаамца а хилла боцуш, Делах хилла бу. **14** Дашах адам а хилира, Иза адамашна юкъахь Iаш а дара. TIаккха тхуна гира Дас Шен цхьаь бен воцучу КIантана делла олаллин нур. Иза диканах а, бакъдолчух а вуьзна а вара.

15 Яхьяс*, Цунах лаьцна тоьшалла а деш, кхайкхачо: «ХIара ву ас шуна вийцинарг: „Сол тIаьхьа ВогIург, сол лакхара а хилла, дIахIовьтина, хIунда аьлча Иза сол хьалха а волуш

* **1:6** Маттай 3:1; Марк 1:4; Лака 3:1, 2.

* **1:9** Я иштта: *И бакъйолу серло яра, муьлхха а дуьнен чу догIу адам серла а доккхуш.*

* **1:15** Яхьья – нах хих чекхбахийта Дала вайитина Яхьья ву иза. Делера болу хаза кхаь дIаязбинарг изза цIе йолу кхин стаг ву.

вара“». ¹⁶Иза бакъдолчух а, диканах а вуьззина волу дела, вай саццаза схьаобцура Цуьнан дикалла. ¹⁷Хунда аьлча товрат-хьехамаш Муса-пайхамарехула белла бара, ткъа Делера долу бакъдерг а, дика а Дала леррина къобалвинчу Иийсагахула деана ду. ¹⁸Дела цхьанна а, цкъа а гина вац. Ткъа Шен Деца волчу, цхьаъ бен воцучу КІанта* беана Делах болу кхаъ, Иза вайна вовза а вовзуйтуш.

Яхья-пайхамаро Иийсах лаьцна тоьшалла дар

(Маттай 3:1-12; Марк 1:1-8; Лака 3:1-18)

¹⁹Ярушалаймера динан куьйгалхоша бахкийтинчу динан дайша а, Леви цІе йолчу тайпанан, Делан цІа чохъ болх беш болчу наха а Яхьяга хаттар дира: «Хьо мила ву?» – аьлла. ²⁰Яхьяс иштта тоьшалла дира, шен дашна тІера юха а ца волуш, ма-дарра дІа а олуш: «Со Дала леррина Къобалвинарг вац». ²¹*Цуьнга юха а хаьттира: «Ткъа хьо мила ву? Эли-ЯхІу-пайхамар вуй хьо?» «И вац со». «Делах билггала ван веза пайхамар ву хьо?» «Вац», – аьлла, жоп делира Яхьяс. ²²ТІаккха цара элира Яхьяга: «Ткъа хьо мила ву, дийцахьа тхуна, тхаьш хьуна тІе хьовсийначьбрга жоп далархьама. Хьайх лаьцна хІун олу ахь?» ²³*Яхьяс жоп делира ЕшаІ-ЯхІу-пайхамаран дешнашца: «Яьссачу аренгахъ кхойкхучун аз ду со: „Везачу Элана хьалхара некъ нисбе“». ²⁴Ткъа Яхьяна тІебахкийтинарш парушхойх бара. ²⁵ТІаккха цара хаьттира Яхьяга: «Хьо я Дала леррина Къобалвинарг а ца хилча, я

* **1:18** Ткъа Шен Деца волчу, цхьаъ бен воцучу КІанта – кхечу тептарш тІехь: Ткъа Дела верриг а волу, Цуьнгаха а волу, Цуьнан цхьаъ бен воцучу КІанта.

* **1:21** а: Малькаи 4:5; б: Карлабаьккхинарг 18:15, 18.

* **1:23** ЕшаІ-ЯхІу 40:3 (Грекийн).

Эли-ЯхІу а, я билггала ван веза пайхамар а воццушехъ, нах хих чекх хІунда боху ахь?» ²⁶Яхьяс жоп делира цаьрга: «Ас шу хих чекхдоху. Амма шуна юкьахъ лаьтташ Хьенех ву, шуна вевзаш воцу. ²⁷Иза сол тІаьхьа вогІуш велахъ а, со Цуьнан мачийн бахтарш дІадаста а хьакъ долуш вац». ²⁸И дара Йордан-хин дехьа агІор йолчу Бет-ХІина олучу меттигехъ, Яхьяс нах хих чекхбохучохъ.

Делан Іахар

²⁹ШолгІачу дийнахъ, шена тІевогІу Иийса а гина, Яхьяс элира: «Хьажал, ХІара Дала, кху дуьненара адамийн къинош тІе а лаьцна, уьш дІадахьа байитина Іахар бу. ³⁰ХІара ву ас Шех лаьцна аьлларг: „Сол тІаьхьа вогІуш волу Стаг сол алакхара ву, хІунда аьлча Иза сол хьалха волуш вара“. ³¹Суна а билггала ца вевзара Иза. Амма Иза исраилхошна вовзийтархьама, веанера со, нах хих чекхбохуш». ³²Яхьяс, тоьшалла а деш, элира: «Суна Делан Са гира кхокханан суьртехъ стигалара доьссина, и Са Цунна тІехъ дисира. ³³Цкъа хІинцалц суна а билггала ца вевзара Иза, амма со нах хих чекхбаха вайитинчу Дала элира соьга: „Делан Са а доьссина, Иза Шена тІехъ дуьсуш гун верг хир ву хьуна цу Делан Синах адамаш дузон верг“. ³⁴И суна ган а гира, ас тоьшалла а до Иза Делан КІант хиларх».

Иийсан дуьххьарлера мурдаш

³⁵И хиллачу шолгІачу дийнахъ Яхья юха а лаьтташ вара шен мурдех волчу шинца. ³⁶ТІехволучу Иийсага а хьаьжна, Яхьяс элира: «ХІара бу Дала байитина Іахар». ³⁷Цуьнан и дешнаш а хезна, Яхьян ши мурд Иийсана тІаьхьаІоьттира.

³⁸ Юха а хьаьжна, и ши мурд Шена тIаьхьавогIу а гина, Ийсас хьаттира цаьрга: «Шуна хIун оьшу?» Цара элира: «Рабби!», (Иза «Устаз!» бохург ду), «Хьо мичахь Iаш ву?» ³⁹ Ийсас оцу мурдашка элира: «Собца дIа а дуйлий, хьовса». Мурдаш Цуьнца бахара. Царна гира И мичахь вехаш ву. И де Ийсаца даьккхира цара. ДобалгIа сахьт* доладеллера цу хенахь. ⁴⁰ Яхьян дешнаш а хезна, Ийсана тIаьхьахIоьттинчу шиннах цхьаь Iандар вара. Иза вара ШамIа-Кипин ваша. ⁴¹ Iандара, цу сохьта шен ваша ШамIа схьа а лехна, элира цуьнга: «Тхуна Машахь карийна». (Иза «Дала леррина Кьобалвинарг» бохург ду.) ⁴² Iандара шен ваша ШамIа Ийсана тIевалийра. Ийсас, ШамIе а хьаьжна, элира: «Хьо Юнусан кIант ШамIа ву-кх. Хьох хIинца „Кипа“ эр ду». (Иза «тарх» бохург ду.)

Пилапах а, Натуналилах а Ийсан мурдаш хуьлу

⁴³ ШолгIачу дийнахь Ийсана Галилай-махка ваха лиира. Ийсас, Пилапсхьаалехна, цуьнга элира: «СунатIаьхьахIотта». ⁴⁴ Пилап а вара Iандар а, Кипа а схьаваьлла волчу Бет-Саида-гIалара. ⁴⁵ Натуналил схьа а лехна, Пилапа элира цуьнга: «Мусас товрат тIехь бинчу хьехамашкахь а, пайхамарша яздинчу тептарш тIехь а вийцина Хилларг карийна тхуна. Иза ву Юсупан кIант Ийса, Ша Назарт-гIалара схьаваьлла волу». ⁴⁶ Ткьа Натуналила элира: «Назартера цхьа а дика хIума дала а даьллий те?» Пилапа жоп делира: «Гой, хьохьуо хьажа», – аьлла. ⁴⁷* Шена тIевогIу Натуналил а гина, Ийсас элира: «ХIара ву-кх шеца мекарло а йоцу бакъволу

* **1:39** *ДобалгIа сахьт* – Грекийн маттахь: *уьтталгIа сахьт*. Цу заман чохь хан ялх сахьт даьллачу хенахь дуйна лорура.

* **1:47** Доладалар 32:28.

исраилхо». ⁴⁸ Натуналила хьаттира Ийсага: «Со мичахула вевза Хьуна?» Ийсас жоп делира цуьнга: «Хьо инжиран дитта кIел Iаш волуш, Пилап хьобга кхайкхале дуйна а, Суна хьо гуш а вара, вевзаш а вара». ⁴⁹ Натуналила элира Ийсага: «Рабби! Хьо Делан КIант ву-кх. Хьо ву-кх Исраилан халкъан Паччахь». ⁵⁰ Ийсас элира цуьнга: «Ас хьо инжиран дитта кIел гина аларна тийши хьо Сох? Кхин а, цул тIех гIуллакхаш а гур ду хьуна». ⁵¹* Кхин а элира Ийсас: «Баккъалла а боху Ас шуьга: ДIаеллаелла стигалш а, Адамийн КIант волчу Суна тIе охьадуьссуш а, хьаладуйлуш а Делан маликаш а гур ду шуна».

Кхана-юьртахь зуда ялийна меттиг

2 ТIаккха кхоалгIачу дийнахь Галилай-махкара Кхана-юьртахь зуда ялош хIоттийна той дара. Ийсан нана а яра цигахь. ² Цига кхайкхина бара Ийса а, Цуьнан мурдаш а. ³ ТIаккха, той дIа а дохале, чагIар чекхдолу а гина, Ийсан нанас элира Цуьнга: «ЧагIар чекхдели-кх кхеран». ⁴ Ткьа Ийсас элира: «Нана, Суна тIе хIунда дуьллу ахь а гIуллакх? Сан хан хIинца а тIееана яц». ⁵ ТIаккха ялхошка нанас элира: «Цо шайга де аьлларг дерриг а де».

⁶ Цигахь лаьтташ тIулгах йина ялх кхаба яра. Цу кхабанаш чу иттех-пхийттех саьхьан барам хиллал хи тарлора. Жуйгташа куьйгийн цIанонна а, юург лелочу пхьегIашна а лелаш дара и хи. ⁷ Ийсас ялхошка элира: «И кхабанаш хих юза». Цара уьш тIеххалц хих юзира. ⁸ ТIаккха кхин а элира Ийсас цаьрга: «Кхаби чуйра чагIар а доттий, иза той дIакхьохьуш волчуьнга

* **1:51** Доладалар 28:12.

кховдаде». Ялхоша чаглар тѣдаъхьира. ⁹Той дѣахьочо чагларх чам баьккхира. Ткъа и чаглар хих даьккхина дуй ялхошна бен ца хаъара. Таьккха той дѣахьочо зудаялийнарг шена тѣкхайкхира. ¹⁰Зудаялийначуьнга цо элира: «Массара а хьалха дика чаглар ло мала, ткъа нах бехначул тѣахьа вониг ло. Ахь дика чаглар хИнццалц ма-латтийна?» ¹¹Иштта Галилай-махкара Кхана олучу юьртахь дѣадолийра Иийсас тамашийначу гѣуллакхийн билгалонаш гайтар. Шен Делера болу олалини цѣкъ гайтира Цо, тѣаккха тийшира Иийсах Цуьнан мурдаш.

¹²*Цул тѣахьа Иийса Къапарнаме веара. Цуьнан нана а, Цуьнан вежарий а, Цуьнан мурдаш а баькхира Цуьнца цига. Масех де даьккхира цара цигахь.

Делан цѣийнан керт цѣанъяр

¹³* «Пасахь» олу жуьгтийн деза де тѣедогѣуш дара. Тѣаккха Иийса Ярушалайме веара. ¹⁴Делан цѣийнан керт а веача, цигахь Иийсана гира стерчий а, уьстагѣий а, кхокхарчий а духкуш берш. Ахчанаш хуьйцуш берш а бара цу кертахь хѣйна Іаш. ¹⁵Тѣаккха тѣийрагех муш а бина, уьш массо а аралаькхира Иийсас шайн уьстагѣашца а, стерчащца а. Гѣопастанаш дѣа а карчийна, ахча хуьйцучеран ахчанаш а охьаэгѣйра Цо. ¹⁶Кхокхарчий духкучаьрга а элира Иийсас: «Дѣадаха хѣорш кхузара! Ма диэ Сан Ден цѣийнах ѣохкаэцаран цѣа!» ¹⁷*Тѣаккха Иийсан мурдашна Делан Ёозанаш тѣехь яздинарг дагадеара: «Хьан цѣийне болчу хьагамо Сан кийра багабо».

* 2:12 Маттай 4:13.

* 2:13 Арадаккхар 12:1-27.

* 2:17 Забур 68:10.

¹⁸Цунна дуьхьал динан куьйгалхоша элира Иийсага: «Иштта хѣума дан хьайн олалла дуй хоуьйтуш хѣун тамашийна билгалонаш гойтур яра Ахь тхуна?» ¹⁹*Иийсас жоп делира царна: «Аш хѣара Делан цѣа дохаде, ткъа Ас кхаа дийнахь дина дѣахѣоттор ду иза», – аьлла. ²⁰Тѣаккха динан куьйгалхоша элира Цуьнга: «Хѣара Делан цѣа шовзткъе ялх шарахь дина дѣахѣоттийна, ткъа Ахь кхаа дийнахь дѣахѣоттор ду иза?» ²¹Амма Иийсас Делан цѣийнах лаьцна бохург Шен дегѣах лаьцна бохург дара. ²²Иийса веллачуьра денвича, Цуьнан мурдашна Цо аьлла и дешнаш дагадеара. Тѣаккха тийшира уьш Делан Ёозанех а, Иийсан дашах а.

Иийсана массо а адам девза

²³Пасахьан дезачу дийнахь, Иийса Ярушалаймехь волуш, Цо деш долчу тамашийначу гѣуллакхийн билгалонаш а гина, духкахберш тийшира Цунах. ²⁴Амма Иийсас Ша цхьанна а кѣорггера ца вовзуьitura, хѣунда аьлча Цунна уьш берриш бевзаш а бара, церан дегнаш гуш а дара. ²⁵Цундела Иийсага цхьана а адамах лаьцна тоьшаллаш дан оьшуш дацара. Цунна Шена хаъара адамна чохь дерг.

Иийса а, Нукха-Демис а

3 Нукха-Демис цѣе ѣолу парушхойх цхьа стаг вара. Жуьгтийн коьртачу кхеташонан декъашхо вара иза. ²Нукха-Демис, буьйсанна Иийса волчу а веана, элира Цуьнга: «Рабби! Хьо Дала вайитина устаз вуй хаьа тхуна. Хѣунда аьлча шеца Дела ца хилча, цхьаьнгте а гайталур яц и Ахь гойтуш

* 2:19 Маттай 26:61; 27:40; Марк 14:58; 15:29.

йолу тамашийначу гүллакхийн билгалонаш». ³ Ийсас жоп делира цуьнга: «Баккъялла а боху Асхьогьа, адам юха шолгIа ца кхолладелча, хаалур дац цунна Делан Олалла».

⁴ Нукха-Демис элира Ийсага: «Цкъя къянделла адам шолгIа муха кхоллалур ду? Юха шен ненан кийра а ваьлла, кхоллавала-м ца веза иза?» ⁵ Ийсас жоп делира: «Баккъялла а боху Асхьогьа, нагахь санна адам хих а, Делан Синах а кхолла ца делча, тIелоцийла дац цуьнан Делан Олалла. ⁶ Адамын бераш адамех хуьлу, ткъя Делан бераш Делан Синах бен ца хуьлу. ⁷ Хьо цец ма вала Асхьайга аьллагх: „Шун шолгIа кхолладала деза“, – аьлла. ⁸ Делан Са мох санна ду. Иза шена луьучухула лела. Механ гIовгIа хеза, ткъя иза мичара богIу а, мича боьду а ца хаьа. Иштта хуьлу хIора а Делан Синах кхоллавелларг а».

⁹ «Ткъя иза муха хилало?» – хаьттира Нукха-Демис Ийсага. ¹⁰ Ийсас жоп делира цуьнга: «Хьуо израилхойн Iелам стаг воллушехь, иза а ца хаьа-кх хьуна? ¹¹ Баккъялла а боху хьогьа, оха тхайна хуург а дуьйцу, тхайна гиначух тоьшалла а до, ткъя аша тхан и тоьшаллаш тIе ца лоцу. ¹² Ас шайга лаьттахь долчух аьлча а, шу ца тешча, стигалшкахь долчух лаьцна дийцича, муха тешар ду шу? ¹³ Адамех цхьа а стигалшка хьала а ца ваьлла, Адамын КIант бен стигалшкара охьа а ца воьссина. ¹⁴ Яьсачу аренгахь волуш Муса-пайхамаро хьаладаьккхинчу лаьхьанан суьрте терра Адамын КIант а ву хьалаваьккхина хила везаш, ¹⁵ Цунах тешнарш Дела волчохь хедар доцучу дахаре кхачийтархьама». ¹⁶ ХIунда аьлча Шен цхьаь бен воцу КIант дIававлал дезна Далла хIара дуьне, муьлхха а Цунах тешнарг, хIаллак а ца хуьлуш, Ша волчохь

* 3:14 Лелар 21:9.

долчу хедар доцучу дахаре кхачийтархьама. ¹⁷ Дуьненна кхел ян ца вайитинера Дала Шен КIант, ткъя Цуьнгахула дуьне кIелхьардалиитархьама вайитинера. ¹⁸ Цунах тешначунна кхел яц. Ткъя Цунах ца тешначунна кхел йина ю, иза Делан цхьаь бен воцучу КIантах цатешарна. ¹⁹ Кху дуьнен чу Делах йолу серло яьржина, амма адамашна серлонал бода беза, шаьш до гүллакхаш Далла хьалха вон долу дела. ²⁰ ХIунда аьлча хIора вон дечунна серло ца еза, иза серлонга а ца воьду, шен вон гүллакхаш гучу ца далиитархьама. ²¹ Ткъя Делах долчу бакъдолчуьнца вехаш верг серлонга волу, ша деш долу гүллакхаш Делан гIоьнца деш хилар гайтархьама.

Ийса а, Яхья-пайхамар а

²² ЦултIахьа Ийса а, Цуьнан мурдаш а ЯхIуд-махка баьхкира. Уьш цигахь, адамаш хих чекхдохуш, севцира. ²³ Цу хенахь Яхья а вара нах хих чекхбохуш. Шалейм олучу меттигна гена йоцучу Iейнан-юьртахь дара иза. Цигахь алссам хи дара, цундела наха шаьш Яхьяга хих чекхбохуйтура, ²⁴ хIунда аьлча цу хенахь Яхья хIинца а набахти чу воллаза вара.

²⁵ Яхьян мурдашна а, жуьгтийн динан куьйгалхочунна а юкьахь кьовсам хилира. И кьовсам баьллера хица цIано яран хьокъехь дино тIедиллина долчух. ²⁶ ТIаккха, Яхьяна тIе а баьхкина, цара элира: «Устаз, хьо Йорданан вукху агIор волуш, хьоьца хилла волу, ахь Шех тоьшалла динарг а ву-кх нах хих чекхбохуш. Ткъя массо адам Цунна тIеобхуш ду».

²⁷ Яхьяс жоп делира: «Адамо хIумма а шена тIелаца йиш яц, нагахь санна иза цунна стигалшкара Дала делла дацахь.

* 3:24 Маттай 14:3; Марк 6:17; Лака 3:19, 20.

^{28*} Шу шаьш а теш дар-кх ас шуьга аьллагунна: „Со Дала леррина Кьобалвинарг вац. Со Цунна хьалхара некъ кечбан вайитина Дала“. ²⁹ Нускал а далийначун долахь хуьлу, ткъа зудаялийначун доттагIа а хуьлу зудаялийначунна уллохь Iаш, цунна хьалхара гIуллакх а деш. Хазакхетарх вуьзна хуьлу иза, зудаялийна волу шен доттагIа чувогIуш, цуьнан аз хезча. И сан хазакхетар хIинца кхочушхилла. ³⁰ Иза вазвала веза, ткъа со лажвала веза».

³¹ Лакхара ОхьавогIург массарал а лакхара ву. Кху Лаьтгара ваьларг Лаьтгара ву, цо Лаьттаьх долчух лаьцна дуьйцу. Ткъа стигалара Веанарг массарал а лакхара ву. ³² Шена гиначух а, хезначух а тоьшалла до Цо, ткъа Цуьнан тоьшаллаш цхьаммо а тIе ца лоцу. ³³ Цуьнан тоьшаллаш тIелаьцначо шен мухIар тохарца чIагIдо Дела бакъхилар. ³⁴ ХIунда аьлча Ша Дала Вайитинчо Делан дешнашца дуьйцу, Дала иза барам боцуш Шен Сих вуьзна дела. ^{35*} Дена Шен КIант веза. Цо массо а хIума Шен КIентан кара дIаделла. ³⁶ КIантах тешачунна Дела волчохь хедар доцу дахар хир ду. Ткъа КIантана муьтIаьх ца хуьлучунна цкъа а гур дац и дахар, амма Делан оьгIазло а йолуш ю цунна тIехь*.

Ийса а, шамранхойн зуда а

4 Шена тIаьхьахIуьтту мурдаша, шаьш хих чекхбохуьйту нах а Яхьяна тIаьхьахIиттинчарал совбовлар парушохшна хааделлий хиьча, Ийсас ЯхIуд-мохк битира. ² Ткъа нах хих

* **3:28** Яхья 1:20.

* **3:35** Маттай 11:27; Лака 10:22.

* **3:36** Ткъе уьтталгIачу аятан чаккхенан метта ма-дарра къамел кхузахь чекхдала мегара.

чекхбахар Ийсас Ша ца дора, иза Цуьнан мурдаша дора. ³ Ийса, ЯхIуд-мохк битина, юха а Галилай-махка вахара. ⁴ ТIаккха Шамран-махкахула чекхвала дезара Цуьнан. ^{5*} Иштта Ийса Шамран-махкара Суьхьар олучу юьрта кхочу. Якъуба шен кIантана Юсупна деллачу лаьттана юххехьа яра и юрт. ⁶ Цигаьх Якъуба яьккхина гIу яра. Иштта, некъ а бина, кIад а велла, оцу гIуна уллохь хиьна Iаш вара Ийса. Иза де юккIе дахана хан яра. ⁷ Цу гIуна чуьра хи схьаэца цхьа шамранхойн зуда еара. Ийсас элира цуьнга: «Мала хи лохьа Суна».

⁸ Цу хенахь Ийсан мурдаш яа хIума эца юьрта баханера. ^{9*} Шамранхочо Ийсага элира: «Хьо жуьгти воллушехь, соьга, шамранхочуьнга, хи хIунда доьху Ахь?» (Цу хенахь жуьгтийн шамранхошца уьйр яцара *.)

¹⁰ Ийсас иштта жоп делира цуьнга: «Дала дина дика а хьайна довзахьара, хьайга хи доьхург мила ву а хаьаьара, ахь-айхьа доьхур дара Цуьнга хи. Ткъа Цо хьуна „дийна долу хи“ лур дара». ¹¹ ТIаккха цу зудчо элира: «Эла, Хьан и хи схьаэца пхьегIа а ма яц, ткъа хIара гIу кIорга а ма ю. Мичара ду Хьоьгаьх „дийна хи“? ¹² Хьо хIун, вайн дел Якъубал а лакхара ву, цо ша а, цуьнан кIенташа а, цуьнан хьайбанаша а хи мийлина хилла йолу хIара гIу тхуна елла волчу?» ¹³ Ийсас элира цуьнга: «ХIара хи мелларг юха а хьаглур ву, ¹⁴ ткъа Аса шена лун долу хи мелча, иза цкъа а хьаглур вац. Амма Ас лур долу хи стагана чохь, Дела волчохь хедар доцучу дахаре доьдучу хин хьоста а хилла, дIахIуттур ду».

* **4:5** Доладалар 33:19.

* **4:9** Iезар 4:1-5; Нахьми-ЯхIу 4:1, 2.

* **4:9** Иштта: *Шамранхоша лелийна пхьегIаш жуьгташна лело дегза хетара.*

¹⁵ Зудчо элира Иийсага: «Эла, лохъа суна и Айхъа дуйцу хи, со хьогах ца хилийта а, со кхуза хIара хи кхехъа ца эхийта а». ¹⁶ Иийсас зудчуьнга элира: «Яло, хъайн майра а валош, юха схъайола кхуза». ¹⁷ Зудчо жоп делира: «Сан майра вац». «Нийса боху ахъ, хъан майра вац. ¹⁸ ХIунда аьлча хъан пхи майра хилла, ткъа хIинца хьоьца Iаш верг хъан майра вац. Иза нийса элира ахъа», – элира Иийсас. ¹⁹ ТIаккха зудчо элира: «Эла, го суна Хьо пайхамар хилар. ²⁰ Тхан дай Далла Ибадат дан кху лам тIе богIура, ткъа аша и Ибадат дан деза меттиг Ярушалаймехъ ю боху». ²¹ Иийсас элира цуьнга: «Тешалахъ Сох, зуда. ТIейогIуш ю и зама, адамаша шаьш Денадо Ибадат я кху лам тIехъ а, я Ярушалаймехъ а дан ца дезаш. ²² Шуна-м шайна а ма-дарра ца хаьа, шаьш Хъанна Ибадат до. Ткъа тхуна хаьа тхаьш Хъанна Ибадат до, хIунда аьлча кIелхьардовлар жуьгташкара ма ду. ²³ Амма тIейогIуш ю и зама, тIеена а яьлла иза, шаьш баккъалла а Дена Ибадат дечу наха, синца а, бакъдолчуьнца а Ибадат деш. ХIунда аьлча иштта Ибадат дийраш лобху Шена Дас. ²⁴ Дела Ша а Са ду. Цундела Цунна Ибадат деш болчара синца а, бакъдолчуьнца а Ибадат дан деза». ²⁵ Зудчо элира Цуьнга: «Суна хаьа Машахъ вогIур вуй». – (Иза «Дала леррина Къобалвинарг» бохург ду). – «Ша веача, Цо дерриге а хьоьхур ду тхуна». ²⁶ Иийсас элира: «Хьоьца къамел деш волу Со ву-кх И Къобалвинарг».

²⁷ Цу хенахъ Цуьнан мурдаш схъабакхира. Уьш цецбевллера, Иийсас зудчуьнца къамел деш шайна гича. Делахъ а мурдех цхьаммо а ца хьаттира Цуьнга: «Хьуна хIун лаьа?» я: «Ахъ стенах лаьцна къамел до оцу зудчуьнца», – аьлла. ²⁸ ТIаккха, шен хи кхоьху кхаба а йитина, юьрта а яхана, оцу зудчо нахе

элира: ²⁹ «ГIой, хьовсал, ас сайн дахарехъ мел динчух лаьцна соьга схъадийцинчу Стаге. Дала леррина Къобалвинарг-м вац те Иза?» ³⁰ Юьртара ара а бевлла, и нах Иийсана тIе бахара. ³¹ Цу хенахъ мурдаша дехар дира Цуьнга: «Рабби, хIума яхъа!» – аьлла. ³² Ткъа Иийсас элира цаьрга: «Шуна хIун ю а ца хууш йолу яа хIума ю Соьгахъ». ³³ ТIаккха мурдаша вовшашка элира: «Цхьаммо яа хIума-м ца еана те Кхунна?» ³⁴ Иийсас элира цаьрга: «Сан кчаца бу Со Ваийтинчун лаам кхочушбар а, Цуьнан гIуллакх чекхдакхар а. ³⁵ Ялта дIадуйчу хенахъ: „Кхин а цхъа биъ бутт баьлча, ялта хьокху хан тIейогIур ю вайна“, – ца олу аша? Иштта Аса а боху шуьга: шайн бIаьргаш дIа а беллий, кхаш тIе хьовсал, ма кхиьна и ялта хьакха хIинца. ³⁶ Ялта хьокхучо шена догIург схъаоьцу, Дела волчохъ хедар доцучу дахаре стом а гулбеш, ялта дIадуйчунна а, хьокхучунна а цхъаьна хазаетар хилийтархъама. ³⁷ ХIунда аьлча нийса боху кицано: „Цхьаммо ялта дIадоь, вукхо хьокху“. ³⁸ Аша шаьш къа ца хьегначу кха тIе ялта хьакха дахийтина Аса шу. Кхечара къахьегна, ткъа аша цара къахьегначу кха тIера ялта гулдина».

³⁹ Цу ГIалара дуккха а шамранхой тийшира Иийсах, оцу зудчо шайга тоьшалла а деш: «Сайн дахарехъ ас мел динчух лаьцна схъадийцира Цо соьга», – аьлла дела. ⁴⁰ Цундела Иийса волчу баьхкира и шамранхой. Цара, шайца саца аьлла, дийхира Иийсага. ТIаккха Иийса шина денна цаьрца сецира. ⁴¹ Иийсан дош бахъана долуш кхин а, хьалхачул а сов, нах тийшира Цунах. ⁴² Ткъа цу зудчуьнга цара элира: «Хьалха ахъ дийцарна тийшира тхо. ХIинца тхуна тхаьшна а Цо дуйцуьрг хезна а дела, и Стаг баккъалла а дуьне кIелхьардоккхург вуй го а дела, теша тхо Цунах».

Хьаькаман кIант туовар

⁴³ И ши де чекхдаьлча, Ийса, цигара ара а ваьлла, Галилай-махка вахара. ⁴⁴ *ХIунда аьлча Ийсас Ша тоьшалла дира, пайхамарийн шаьш схьабаьлчачу махкахь сий ца до аьлла. ⁴⁵ *Ийса Галилай-махка веача, галилайхоша а тIейцира Иза. ХIунда аьлча царна гинера Ярушалаймехь дезачу дийнахь Ийсас дина гIуллакхаш. Галилайхой а баханера цу Пасахь-дийнахь Ярушалайме. ⁴⁶ *Иштта Ийса юха а Галилай-махкара Кхана олучу юьрта веара, Ша цкIа хих чагIар дина хиллачу меттиге. Цу хенахь Къапарнамехь цхьа стаг вара, ша паччахьан белхало а волуш. Цуьнан кIант цомгуш вара. ⁴⁷ Ийса ЯхIуд-махкара Галилай-махка веана аьлла, хезира цу стагана. ТIаккха, Ийсана тIе а веана, цу стага дийхира Цуьнга, шеца дIа а веана, и кIант туовар. ХIунда аьлча и кIант вала герга вара. ⁴⁸ ТIаккха Ийсас цу стаге элира: «Я тамашийначу гIуллакхийн билгалонаш, я Иаламаташ ца гича, тешар дац-кх шу Сох». ⁴⁹ ТкIа цу стага дийхира Ийсага: «Эла, сан кIант велладIавалале, тIеволахь!» – аьлла. ⁵⁰ Ийсас элира цуьнга: «ДIагIо, хьан кIантана ГIоле ю».

Ийсас аьллагучу теша а тешна, и стаг дIавахара. ⁵¹ Иза цIа воьдуш, дуьхьалбогIучу леша: «Хьан кIантана ГIоле ю», – элира. ⁵² Стага хьаттира цаьрга: «Маца хена дуьйна ГIоле хила йолаелира кIантана?» Леша жоп делира: «Селхана, делкIахенахь, цхьа сахьт даьлча, дагар дIаделира цуьнан», – аьлла. ⁵³ ТIаккха хиира кIентан дена, иза шегIа Ийсас: «Хьан

* 4:44 Маттай 13:57; Марк 6:4; Лака 4:24.

* 4:45 Яхья 2:23.

* 4:46 Яхья 2:1-11.

кIантана ГIоле ю», – аьллагучу хенахь хиллий. ТIаккха и стаг а, цуьнан цIахь мел берш а тийшира Ийсах. ⁵⁴ Иштта, Ша ЯхIуд-махкара Галилай-махка веача, шолгIа а тамашийначу гIуллакхийн билгало гайтира Ийсас.

Бет-Хьасда Iомана цлloxь стаг туовар

5 Цул тIаьхьа Ярушалаймехь жуьгтийн цхьа деза де даздеш дара. Ийса а веара цига. ² Ярушалаймехь УьстагIийн ков олучу меттехь баьккхина лувйчу цхьа Iам бу. Цунах Iебархойн маттахь Бет-Хьасда* олу. Цу Iомана гонах лаьтташ бIогIамийн пхи могIа бара, тIехула тиллина тхов а болуш. ³ Оцу Iомана тIедоьлхучу некIаш тIехь Iохкуш Iаламат дукха цомгуш болу нах хуьлура. Царна юкIахь бара бIаьрзенаш, астагIнаш, заIапнаш*. ⁵ Иштта, ткIе берхIитта шарахь шен цамгаро хьийзош волу цхьа хьенех а вара цигахь. ⁶ И стаг цигахь Iуьллуш а гина, иза дукха хенахь дуьйна цомгуш вуйла а хьIна, Ийсас хьаттира цуьнга: «Могуш хила лаьий хьуна?» ⁷ ТкIа цомгушчо элира Ийсага: «Эла, Iома чуьра хи, меттах а даьлла, дIасадаьржачу хенахь со цу чуваккха цхьа а вац-кх сан. ТкIа со хи чувала воллучу хенахь, кхин цхьаь сол хьалха волу-кх». ⁸ Ийсас элира цомгушчуьнга: «ХьалагIатта, хьайн мотт-гIайба схьа а эций, дIаволало». ⁹ И стаг, цу сохьта туо а велла, шен мотт-гIайба схьа а эцна, дIаволавелира. Иза Далла леринчу шоьтан дийнахь дара.

* 5:2 Бет-Хьасда – кхечу тептарш тIехь цу Iомана иштта цIерш йорIу: Байт-Затхьа, Бет-Сауда.

* 5:3,4 Цхьадоьлчу тептарш тIехь яздина ду аятш 36:4. Уьш и хи, дIа-схьа а даьржина, меттахдаларе ладоьгIуш Iаш бара. ХIунда аьлча Делан малико, наг-наггахь Iома чу а долиий, и хи, дIа-схьа а даржадой, меттахдоккхура. Оцу хенахь, Iомана хьалха чуваьлларг, муьлххачу а цамгаро а и хьийзош веллахь а, толущ хилла.

¹⁰*Цундела динан куьйгалхоша цамгарх товеллачуьнга элира: «Тахана Далла лерина шобтан деду, хьайн мотт-Гайба дТабаккха а бакъо ма яц хьан».

¹¹ Ткъа цо жоп делира яхИудхошка: «И со Товинчо элиракх соьга: „Хьайн мотт-Гайба схьа а эций, дТаволало“».

¹² ТПаккха цара хаьттира товеллачуьнга: «Мила ву хьобга, мотт-Гайба схьа а эций, дТаволало аьлла и Стаг?» ¹³ Ткъа товеллачуьнна Иза мила ву ца хаьара. ХИунда аьлча, кхузахь адам алссам хиларна, аьтту а баьлла, Ийса къайлавелира.

¹⁴ Цул тIаьхьа и стаг Делан цийнан кертахь а карийна, Ийсас элира цуьнга: «ХИнца хьо цамгарх товелла, ткъа кхин къинош ма летаделахь, хьайна кхин цул а вониг ца хилийтархьама».

¹⁵ ТПаккха цу стага, вахана, динан куьйгалхошка ша Товинарг Ийса вуй дIахайитира. ¹⁶ Цундела, Ийсас и стаг туовар Далла лерина шобтан дийнахь дина аьлла, динан куьйгалхой Ийсана дуьхьалбевлира. ¹⁷ Ткъа Ийсас элира цаьрга: «Сан Дас тахханалц а болх беш бу, Аса а бо и болх».

¹⁸ Ийсас иза аларна, Иза вен кхин а чIогIа тIаьхьабевлира динан куьйгалхой. ХИунда аьлча Далла лерина шобтан де ца лерина а ца Iаш, Делах Шен Да ву а аьлла, Ша Делаца вуьстинера Ийсас.

КIентан олалла

¹⁹ Ткъа Ийсас жоп делира царна: «Бакъдерг боху Ас шуьга, Шен Дас дийриг гуш ца хилча, Шеггара хIумма а дойла дац

* 5:10 Нахьми-ЯхIу 13:19; Ярми-ЯхIу 17:21.

КIентан. ХИунда аьлча Шен Дас дийрриг до КIанта а. ²⁰ Дена Шен КIант веза, цундела Ша мел дийриг дерриг а гойту Дас КIантана. Шу цец а дохуш, кхин а сов гIуллакхаш гойтур ду Дас Цунна. ²¹ ХИунда аьлча Шен Дас белларш денбаре терра, иштта КIанта а Шена луьург денво. ²² Адамашна тIехь кхел яр, Ша а ца деш, Шен КIентан кара дIаделла Дас, ²³ массаьрга а, Да лоручу тайпана, КIант а ларийтархьама. ХИунда аьлча КIант ца лоручо Иза ваийтина волу Да а ца лору.

²⁴ Бакъдерг боху Ас шуьга: Сан даше ладугIуш а, Со Ваийтинчух тешаш а волчун Дела волчохь хедар доцу дахар ду. Къематан дийнахь царна тIехь кхел яц, ткъа, беллачуьра ден а белла, Делаца долчу бакъдолчу дахаре кхаьчна уьш.

²⁵ Бакъдерг боху Ас шуьга: тIейогIуш ю и зама, Текхаьчна а яьлла, беллачарна Делан КIентан аз а хезар долуш, и хезнарш ден а лур болуш. ²⁶ ХИунда аьлча Ден а Ша-Шена чохь дахар хиларе терра, иштта Шен КIантана а делла Цо Ша-Шена чохь дахар хилар. ²⁷ Иза Адамийн КIант волу дела, кхел ян а бакъо елла Дала Цуьнан кара. ²⁸ Цец ма довлалаш цунах, хИунда аьлча тIейогIуш ю и зама, кешнаш чохь болчу массарна а Делан КIентан аз хезар долуш. ²⁹*ТПаккха, ден а белла, арабевр бу уьш. Царах дика гIуллакхаш динарш Дела волчохь хедар доцучу дахаре гIур бу. Ткъа шайн дахарехь вон гIуллакхаш динарш шайна кхел яйта денлур бу. ³⁰ Айса-Сайгара хIумма а дан йиш яц Сан. Аса, Сайна ма-хаззара, кхел йо, и Сан кхел бакъ а ю. ХИунда аьлча Аса Сайн лаам ца лотьху, амма Со Ваийтинчу Ден лаам кхочушбо».

* 5:29 Даниал 12:2.

Ийсах тоьшалла дар

³¹ «Нагахь санна Аса-Айса Сайх тоьшалла дахь, и Сан тоьшалла кхоччуш дац. ³² Сох тоьшалла дийриг Кхин ву. Цо Сох деш долу и тоьшалла бакъ дуйла хаьа Суна. ^{33*} Аша Яхьяна тIе нах бахийтира, ткъа цо билгал долчу бакъдолчух тоьшалла дира. ³⁴ Адамо дина тоьшалла оьшуш вац Со-м, амма шу кIелхардовлийта боху Аса шуьга хIара. ³⁵ Яхья богуш а, къегаш а болу стогар санна вара шуна. Ткъа шуна кIеззиг йолчу ханна цуьнан серлонгахь хазахетар хила лира. ³⁶ Амма Сан тоьшалла Яхьян тоьшаллел а сов ду. ХIунда аьлча Аса дан дезаш а долчу, Аса деш а долчу, Суна Сан Дас деллачу цу гIуллакхаша до Сох тоьшалла Сан Дас Со вайитина хиларх. ^{37*} Со вайитина волчу Сан Дас до Сох тоьшалла. Шуна-м я Цуьнан аз а ца хезна, я Цуьнан сибат а ца гина. ³⁸ Я Цуьнан кхаь а шун даг чохь ца лаьтта, Цо Вайитинчух шу ца теша дела. ³⁹ Делан Йозанаш толлу аш, уьш шаьш теллича, Дела волчохь хедар доцучу дахаре кхочур ду моьттуш. Ткъа Делан Йозанаша Сох тоьшалла ма-до. ⁴⁰ Амма шуна ца лаьа Суна тIаьхьахИтта, шайна Дела волчохь хедар доцу дахар хилийта. ⁴¹ Адамашкара сий дар ца оьшу Суна. ⁴² Амма Суна девза шу, шун дегнаш чохь Деле хила ма-безза безам боцийла а хаьа. ⁴³ Со Сайн Ден цIарах веана воллушехь, тIе ца оьцу аша. Ткъа цхьа кхиверг шен цIарах веача, иза тIе оьцур ву аша. ⁴⁴ Муха тешар ду шу, цхьаммо шайн сий дича, аша иза хазахетарца тIе оьцуш хилча? Ткъа цхьаь бен воцучу Делера сий аша ца лобху. ⁴⁵ Ма мотталаш Ас шу Далла хьалха бехке

* 5:33 Яхья 1:19-27; 3:27-30.

* 5:37 Маттай 3:17; Марк 1:11; Лака 3:22.

дийр ду. Шу бехке дан Муса-пайхамар хир ву, цунах дегайовхо йолуш Iаш долчу шуна. ⁴⁶ Шаьш Муса-пайхамарах тешаш хилча, Сох а тешар дара шу, хIунда аьлча Сох лаьцна яздинера цо. ⁴⁷ Амма нагахь санна цуьнан йозанех а шу ца тешча, Сан дешнех муха тешар ду шу?»

Пхи эзар стаг вузор

(Маттай 14:13-21; Марк 6:30-44; Лака 9:10-17)

6 Цул тIаьхьа Галилай-Юман дехьа болчу берда тIе вахара Ийса. Цу Юмах Тхьабара-Iам олу кхечу тайпана. ² Дукха адам тIаьхьахIоьттира Ийсана, хIунда аьлча царна гина хилла Цо цомгушчарна тIехь йина тамашийначу гIуллакхийн билгалонаш. ³ Цкъа, лам тIе а ваьлла, цигахь Шен мурдашца Iаш вара Иза. ⁴ Ткъа тIедогIуш дара «Пасахь» олу деза де. ⁵ Юхахьаьжча, Ийсана гира Шена тIаьхьахIоьттина догIу дукха адам. ТIаккха Пилапе хьаттира Цо: «И адамаш дузо бепиг мичара оьцур дара вай?» – аьлла. ⁶ Иза Пилап зерхьама элира Ийсас, ткъа Цунна Шена хаьара Ша дан леринарг. ⁷ «Царна хIоранна кIез-кIеззиг бепиг кхачийта а, ши бIе динари ахча а тоьур дац-кх», – аьлла, жоп делира Пилапа. ⁸ Ткъа Цуьнан мурдех цхьаммо, ШамIа-Кипин вашас Iандара, элира Ийсага: ⁹ «Кхузахь цхьа кIант ву, цуьнгахь мекхан демах бина пхи хьокхам а, ши чIара а бу. Амма цунах хIун хир ю кху халкъана?»

¹⁰ ТIаккха Ийсас элира: «Охьаховшабе и нах». Иза йоккха меттиг яра, хьалаяьлла дуккха а буц а йолуш. Цу тIе пхи эзар стаг охьахира. ¹¹ Ийсас, и бепиг схьа а эцна, Далла хастам а бина, мурдашка дIакховдийра, ткъа цара иза

оухахевшин чарна дІадийкѣира. Иштта царна деззачул чІерий а дийкѣира. ¹² Нах буъзначул тІаьхьа, Иийсас Шен мурдашка элира: «Йисина юьхкаш схьагултѣе, цхьа а хІума эрна ца дайт». ¹³ ТІаккха и нах яа хІума йиъна бевлча, царах йисина йолу оцу мекхан деман пхеа баьпкан юьхкаш схьа а гулїина, мурдаша шийтта тускар дуьзира. ¹⁴ Цул тІаьхьа, Иийсас йина тамашийна гІуллакхан билгалу а гина, наха олура: «ХІара ву-кх и дуьнен чу ван веза бакъволу Пайхамар». ¹⁵ Ткѣа нах, схьа а баьхкина, Шех паччахь вархьама Ша схьалаца бохкий а хиъна, Иийса юха а Ша цхьаь лам тІе дІавахара.

Иийса хи тІехула дІавовду

(Маттай 14:22-33; Марк 6:45-52)

¹⁶ ТІаккха суьйре тІееача, Иийсан мурдаш Іам тІе баха чубиссира. ¹⁷ Хинкеман чу а хиъна, Іоман вукху агІор йолчу Къапарнам олучу гІала баха бевлира уьш. Бода а боьллера, амма Иийса хІинца а схьа ца веанера. ¹⁸ ЧогІа мох баларна, хІорд карзахбаьллера. ¹⁹ Иштта мурдаша, хІорда тІехула дІабоьлхуш, пхи чаккхарма гергга некъ бира. ТІаккха, шайн хинкеманна тІекхоччуш волу, хин тІехула гІаш вогІу Иийса гира царна. Уьш кхерабелира. ²⁰ Ткѣа Иийсас элира цаьрга: «Со ву шуна иза! Ма кхера!» ²¹ Иийса хинкеманна чуваккха бохкуш бара мурдаш, ткѣа хинкема цу сохьта хІорш тІебоьлхуш болчу хин йисте кхечира.

Иийса ду дахаран бепиг

²² ШолгІачу дийнахь Іоман вукху агІор гулбеллачу нахана гира и цхьаь бен хинкема цигахь ца хилар а, Иийса Шен

мурдашца цу хинкеман чу ца валар а. Ткѣа мурдаш, Иийсас дІа а къаьстина, хинкеман чохь шаьш дІабахара. ²³ ТІаккха Везачу Эло хастам бина, Дала беркате дина бепиг наха диинчу метте, кхин а хинкеманаш кхечира Тхьабара-гІала олучу меттигера. ²⁴ ТІаккха нахана кхузахь я Иийса а, я Цуьнан мурдаш а цахилар гира. Уьш, Иийса лобхуш, хинкеманаш чу а хевшина, Къапарнаме баьхкира. ²⁵ Ткѣа шаьш кхаьчначу Іоман дуьхьаларчу берда тІехь Иийса шайна карийча, цара элира Цуьнга: «Рабби! Хьо маца кхаьчна кхуза?» ²⁶ Иийсас жоп делира царна: «Бакъдерг боху Ас шуьга: Шайна тамашийначу гІуллакхийн билгалонаш гарна ца лобху аша Со, ткѣа шаьш бепиг а диъна дузарна лобху. ²⁷ Кху дуьнен чуьра телхар болчу кхачанна къа ма хьеге. Амма шаьш Дела волчохь хедар доучу дахаре кхачош болу, Адамийн КІанта шайна лур болу кхача лаха, хІунда аьлча Дала Шен мухІар таІорца тоьшалла до Цунах». ²⁸ ТІаккха наха Иийсага хьаьттира: «Муха лела деза те тхо, Далла лерина гІуллакхаш кхочушдархьама?» ²⁹ Иийсас жоп делира царна: «Далла лерина гІуллакх кхочушдар ду Дала Вайитинчух шу тешаш хилар».

³⁰ ТІаккха цара Иийсага элира: «ХІун тамашийначу гІуллакхийн билгалу гойту Ахь тхуна, и ган а гина, тхо Хьайх тешийтархьама? ХІун гойтур дара Ахь? ³¹ Тхан дайша яьссачу аренгахь стигалан кхача биъна, яздина ма-хиллара: „Стигалшкара доссийна бепиг делира царна даа“. ³² ТІаккха Иийсас элира цаьрга: «Муса-пайхамаро ца делла шуна стигалшкара охьадаийтина бепиг, амма Сан Дас луш ду и бакъдолу стигалшкара охьадоуьйту бепиг. ³³ ХІунда аьлча

* 6:31 Арадаккхар 16:4, 15; Забур 77:24.

Делан бепиг ду, стигалшкара охъа а догӀуш, дуьненна дахар а луш долу бепиг». ³⁴ТӀаккха наха элира Иийсага: «Эла, лохъа тхуна иштта бепиг гуттар а!» ³⁵Ткъа Иийсас элира цаьрга: «Со дахаран бепиг ду шуна. ХӀунда аьлча Суна тӀевогӀург цкъа а мацлур вац, Сох тешаш верг цкъа а хьаглур вац. ³⁶Амма Ас аьлла шуьга: Со шуна гушшехь, шу Сох ца теша. ³⁷Сан Дас Суна луш мел дерг Суна схьакочур ду, ткъа Сайна тӀевогӀург Ас дӀаэккхор вац. ³⁸ХӀунда аьлча стигалшкара схъа Сайн лаам кхочушбан веана вац Со, ткъа Со Вайитинчун лаам кхочушбан веана ву. ³⁹Со Вайитинчун иштта лаам бу: Цо Суна деллачу синоьх Ас цхъа а ца дайар, амма тӀаьхьарчу дийнахь и синош Ас дендар. ⁴⁰ХӀунда аьлча Сан Ден лаам бу, хӀора а, Со КӀант хилар а гуш, Сох тешнарг Дела волчохь хедар доцучу дахаре кхачор. Денвийр а ву Ас иза тӀаьхьарчу дийнахь».

⁴¹ «Со стигалара охьадоьссина бепиг ду», – Иийсас аларна, Цунна реза боцуш, хамталлаш ян буьйлабелира яхӀудхой.

⁴²ТӀаккха цара хоьттара вовшашка: «Вайна девзаш долчу оцу ден-ненан, оцу Юсупан кӀант Иийса вац Иза? Ткъа хӀинца Цо и муха олу те: „Со стигалшкара веана“?»

⁴³ТӀаккха Иийсас элира цаьрга: «Хамталлаш ма е вовшашлахь.

⁴⁴Цхьаннан а вогӀийла дац Суна тӀе, Со вайитинчу Дас иза тӀе ца оьзча. Ткъа Аса иза денвийр ву тӀаьхьарчу дийнахь.

⁴⁵*Пайхамарийн цхъана тептар тӀехь яздина ма-ду: „Берриш а Дала Ӏамор бу“, – аьлла. ХӀора, Дас бохург а хезна, цунах кхетта верг вогӀу Суна тӀе. ⁴⁶Иза дац ша Делера воцучу цхъанна Да гина бохург. Ша Делера волчу Цунна гина Да.

⁴⁷Бакъдерг боху Ас шуьга: Тешаш волчун хир ду Дела волчохь

* 6:45 Ewal-Jxly 54:13.

хедар доцу дахар. ⁴⁸Со дахаран бепиг ду. ⁴⁹Шун дайша яьссачу аренгахь стигалара кхача биира, ткъа уьш белла. ⁵⁰ХӀара бепиг стигалшкара охьадогӀу, муьлхха а и диьнарг ца валийтархьама. ⁵¹Со стигалара охьадеана дахаран бепиг ду. И бепиг дууцун цкъа а хедар доцу дахар хир ду. Ткъа Ас лун долу бепиг Сан дегӀ ду, дуьненан адамийн дахарх Ас дӀалур долу».

⁵²ТӀаккха вовшашца къийса хӀиттира яхӀудхой. Цара бохура: «Вайга Шен дилха муха доуьйтур ду Цо?» ⁵³Ткъа Иийсас элира цаьрга: «БакъӀалла а боху Ас шуьга: Нагахь аша Адамийн КӀентан дилха а ца даахь, Цуьнан цӀий а ца малахь, дахар хир дац шуна чохь. ⁵⁴Сан дилха а дууш, Сан цӀий а молуш волчун Дела волчохь хедар доцу дахар хир ду. Иза Ас денвийр а ву тӀаьхьарчу дийнахь. ⁵⁵ХӀунда аьлча Сан дилха а бакъболу кхача санна ду, Сан цӀий а бакъдолу малар санна ду. ⁵⁶Сан дилха а дууш, Сан цӀий а молуш верг Соьца вехаш ву, ткъа Со цуьнца вехаш ву. ⁵⁷Дийна волуш волчу Дас Со вайитарна, Со а ву Деца доьзна дахар долуш. Иштта Сох кхача бууш волчун а Соьца доьзна дахар хир ду. ⁵⁸ХӀара стигалшкара охьадеана бепиг ду. Шун дайша диьначу баьпках тера дац иза. Иза дуьушехь, уьш беллера. Ткъа хӀара бепиг дууш верг Дела волчохь даим а вехар ву». ⁵⁹И къамел дира Иийсас Къапарнамехь гуламан цӀа чохь, Ша нахана хьехамаш беш.

Дела волчохь хедар доцу дахар луш долу дешнаш

⁶⁰И хьехамаш хезначу Иийсан мурдех дукхахболчара элира: «Хала ду и дош. Хьаьнга ладогӀало цуьнга?» ⁶¹Амма Шен мурдаша реза боцуш гӀам-гӀим дойла Шен даг чохь хууш волчу Иийсас элира: «ХӀокху дешнаша а вас йо шуна? ⁶²Нагахь

Адамийн КІант Ша хялха хиллачу юхавоързуш шайна гича, хІун хетар ду те шуна? ⁶³ Делан Сино дахар ло, ткъа адаман дилханах цхъа а пайда бац. Ас шуьга аьллачу дешнашна чохъ са а, дахар а доллу. ⁶⁴ Амма шуна юкъара цхъаберш тешаш бац». ХІунда аьлча Иийсана хьалххе дуьйна а хаьара муьлш бу Шех цатешарш а, Шена тешнабехк хьан бийр бу а. ⁶⁵ ТІаккха кхин а элира Иийсас: «Цундела аьллера Ас шуьга, цхъа а валур вац Суна тІе, нагахъ санна Сан Дас иза цунна делла дацахъ».

⁶⁶ Цу хенахъ дуьйна Иийсан дукках болу мурдаш Цунах дІакъаьстира, кхин Цуьнца а ца лелаш. ⁶⁷ ТІаккха Иийсас Шен шийтта мурде элира: «Шуна а лаьий те дІакъаста?» ⁶⁸ Ткъа ШамІа-Кипас жоп делира Цуьнга: «Веза Эла, хьанна тІегІур дара тхо? Хьобгахъ ма-ду Дела волчохъ хедар доцучу дахаран дешнаш. ⁶⁹ Теша а тешна, Хьо Дала Вазвинарг вуй хиіра тхуна». ⁷⁰ Иийсас жоп делира царна: «Ас хаьржина вацара шу шийтта? Амма шуна юкъара цхъаъ иблис ду». ⁷¹ Цо и элира ШамІа-Искархочун кІантах ЯхІудах лаьцна. ХІунда аьлча шийттаннах цхъаъ воллушехъ, цо тІаьхьо тешнабехк бийр болуш бара Иийсана.

Иийсан вежарийн Цунах цатешар

7 Цул тІаьхъа Галилай-махкахула лелаш вара Иийса. ЯхІуд-махкахула лела ца лаьара Цунна, цигара динан куьйгалхоша Ша вен лобхий хууш. ² ТІедогІуш дара Кхалорийн деза денош*. ³ ТІаккха Иийсан вежарша элира

* **6:68,69** Маттай 16:16; Марк 8:29; Лака 9:20.

* **7:2** Іамальяр 23:34; Карлабаьккхинар 16:13.

* **7:2** Кхалорийн деза денош – Ушьялта чудерзорна лерина Далла хастам баран деза денош ду. Цу дезачу деношкахъ адамаш кхалораш чохъ Іаш дара.

Цуьнга: «Кхузара дІа а валий, ЯхІуд-махка ГІохъа, Айхъа деш долу ГІуллакхаш Хъайн мурдашна а гайтархъама. ⁴ ХІунда аьлча ша ГІаравала лууш волчу цхъаммо а ша деш долу цхъа а ГІуллакх къайлаха ца до. Нагахъ Айхъа иштта ГІуллакхаш деш хилча, дуьненна а Хьо вовзийта». ⁵ ХІунда аьлча Иийсан вежарий а бацара Цунах тешаш. ⁶ Цуннадухъал Иийсас элира цаьрга: «Сан хан хІинца а тІе ца кхаьчна, ткъа шун хан гуттара а ю. ⁷ Кху дуьненна шу ца деза бахъана дац. Ткъа Со ца веза адамашна, Ас церан ГІуллакхаш зуламе ду аьлла, тоьшалла до дела. ⁸ Шу ГІо шайна и деза де даздан. Сан хан хІинца а тІе ца кхаьчна дела, Со ца воьду цига*». ⁹ Цаьрга иза а аьлла, Иийса Галилайхъ висира.

Дезачу дийнахъ Иийса Ярушалайме вахар

¹⁰ Амма Шен вежарий и деза де даздан дІабахча, Иийса а вахара цига, Ша ца гойтуш, къайлаха. ¹¹ Цу дезачу дийнахъ динан куьйгалхой Иза лобхуш бара. Цара хоьттура: «Мичахъ ву Иза?» – бохуш. ¹² Нахана юкъахъ дукха хабарш дара Иийсах лаьцна хезаш. Цхъаболчара: «Иза дика стаг ву», – олура, ткъа кхечара: «ХІан-хІа вац, Цо нах лебо», – олура. ¹³ Делахъ а динан куьйгалхойх шайш кхерарна, цхъаммо а къайлаха бен ца дуьйцура Цунах лаьцна.

¹⁴ Амма деза денош юккье дахханчу хенахъ Иийсас, Делан цІийнан керта а вахана, хьехамаш бира. ¹⁵ Динан куьйгалхой цецбуьйлура: «Иза цхъанхъа а доьшуш ма ца гора, оццул хІума муха хаьа Цунна?» – бохуш. ¹⁶ Иийсас, царна жоп луш, элира: «Ас бо хьехам Сан бац, ткъа Со Вайитинчун хьехам

* **7:8** Со ца воьду цига – кхечу тептарш тІехъ: Со цкъа ца воьду цига.

бу. ¹⁷Цуьнан лаам кхочушбан луучунна хуур ду кху хьехамах лаьцна, Делера ду те иза, я Ас Сайгара боху те. ¹⁸Ша-шегара бохучо шена сийлалла лобху. Ткъа Иза Вайитинчун сийлалла лобхург билггал бакъ ву, Цуьнца харцо яц. ¹⁹Муса-пайхамаро ца белла шуна товрат-хьехам? Ткъа шух цхьа а цу хьехамо ма-бохху ца лела. ХIунда лобху аш Со вен дагахь?»

²⁰ Наха жоп делира: «Жин-м дац Хьуна чохь? Мила ву Хьо вен лобхург?» ²¹Ийсас, кхин дIа а къамел деш, элира цаьрга: «Цхьа гIуллакх дира Ас, ткъа шу дерриш а цецдуйлу. ²²*Муса-пайхамаро сунтдар тIедожийна шуна, (иза цуьнгара а доцуш, дайшкара схьадаьлла дара). Ткъа аша Далла леринчу шобтан дийнахь а сунтдо бераш. ²³*Нагахь Муса-пайхамаран хьехамо бохург ца дохорхьама, бераш шобтан дийнахь а сунтдеш хилча, Суна оьгIазло хIунда йо аша, Аса шобтан дийнахь стаг верриг а цамгарх товина аьлла? ²⁴Адамна тIехьаьжна ма е кхел, ткъа кхел бакъонца е».

И вуй те Дала леррина Къобалвинарг?

²⁵ Кхузахь болчу ярушалаймхойх цхьаболчара бохура: «ХIара-м вац те вен лобхург? ²⁶ХIинца ХIокхо, лечкъа ца деш, дерриг ма-дарра схьа ма дуйцу, хIетте а Кхунна духьал цхьаммо а хIума ма ца олу. Билггала ХIара Дала леррина Къобалвинарг ву аьлла, тешна бу те куьйгалхой? ²⁷Амма вайна ХIара мичара схьавеана хаьа. Ткъа Дала леррина Къобалвинарг схьавеача, цхьанна а хуур дац, Иза мичара ву».

* 7:22 а: Iамальяр 12:3; б: Доладалар 17:10.

* 7:23 Яхья 5:9.

²⁸ ТIаккха Ийсас, аз а айдина, Делан цIийнан кертахь хьехамаш а беш, дIакхайкхийра: «Со а вевза шуна, Со мичара ву а хаьа шуна. Ткъа Со Сайгара веана вац. Со Вайитинарг шуна ца вевза, Иза билггал бакъ воллушехь. ²⁹Суна вевза Иза, Со Цунах схьаваьлла дела а, Цо Со вайитина дела а». ³⁰Ийса схьалацархьама лийхира наха, амма цхьанна а стага Цунна тIе куьг ца кховдийра, хIунда аьлча Цуьнан хан хIинца а тIе ца кхаьчнера. ³¹Ткъа тобанна юкъара дукхах болу нах тийшира Цунах. Цара бохура: «Дала леррина Къобалвинарг веача, Цо ХIокхо гайтинчул сов гойтур юй те тамашийна билгалонаш?» ³²ТIаккха парущошна Ийсах лаьцна дуйцу иштта хабарш хезира тобанна юкъахь. Динан коьртачу дайша а, парущоша а гIаролхой бахийтира Ийса схьалацийтархьама. ³³ТIаккха Ийсас элира: «Кхин а кIезигчу хенахь Ийр ву Со шуьца, цул тIаьхьа Со Вайитинчунна тIе гIур ву Со. ³⁴Со лобхур ву аша, амма карор вац шуна Со, ткъа Со хир волчу метте шу дахкалур дац». ³⁵ТIаккха динан куьйгалхоша вовшашка элира: «Вайна карор а воцучу, стенга ваха воллу те Иза? Вайн махкара дIа а бахана, грекахойн меттигашкахь Iаш болчу нахана тIеваха-м ца воллу те Иза? Цигарчу нахана хьехам бан лаьий те Цунна? ³⁶ХIун маьIна ду те Цо аьллачу дешнийн: „Со лобхур ву аша, амма карор вац шуна, ткъа Со волчу метте шу дахкалур дац“?»

«Дийначу хин» шовданахь

³⁷*Сийлахь-доккхачу дезачу денойн тIаьххьарчу дийнахь Ийсас, дIа а хIоьттина, кхайкхам беш, элира: «Шаьш хьогахь

* 7:37 Iамальяр 23:36.

долчара, Суна те а дуьйлий, мала шайна. ^{38*} Сох тешначун, Делан Йозанашна тЕхь ма-аллара, кийрара „дийначу хин“ шовданаш оьхур ду». ³⁹ Иза Цо элира Шех тешаш болчара теобьцур долчу Делан Синах лаьцна. Ткъа царна чохь хИинца а Делан Са дацара, хИунда аьлча Иийса Дас сийлалла даза вара.

Адамийн тоба екъаялар

^{40*} И дешнаш шайна хезча, нахах цхьаболчара олура: «Иза билгтал ван веза пайхамар ву-кх». ⁴¹ Вукхара олура: «Иза Дала леррина Къобалвинарг ву». Кхечара: «Галилай-махкара воьгур ву ткъа Дала леррина Къобалвинарг?» – олура. ^{42*} «Делан Йозанаш тЕхь а аьлла дацара Дала леррина Къобалвинарг, Дауд-паччахь схьаваьлла волчу Байтлахам-гIалара а волуш, Даудан хIух хир ву?» ⁴³ ТIаккха Иийса бахъана долуш адамийн тоба шина декъе екъаелира. ⁴⁴ Царах цхьаберш Иийса схьалаца лууш бара, амма цхьаммо а Цунна те куьг ца кховдийра.

Динан куьйгалхойн цатешар

⁴⁵ Иштта и бахана болу гIаролхой, юха а бирзина, динан коьртачу дайшна а, парушошна а хьалха тебаьхкира. Вукхара хаьттира: «Схьа хIунда ца валийна аша Иза?» ⁴⁶ Ткъа гIаролхоша жоп делира: «ХIинцалц цхьанна а стага ца дина-кх цу Стага динарг санна къамел». ⁴⁷ ТIаккха парушоша элира: «Шу а Iеха-м ца дина те Цо? – аьлла. – ⁴⁸ Куьйгалхойх я парушхойх цхьа а гиний шуна Цунах тешна? ⁴⁹ Амма оцу

* 7:38 Яхъазкхиал 47:1; Закри-ЯхIу 14:8.

* 7:40 Карлабаьккхинарг 18:15-18; Яхъя 1:21.

* 7:42 Дауд 7:12; Мика-ЯхIу 5:2.

тобанна товрат-хьехам ца бевза, цундела Делан неIалт ду царна тЕхь». ^{50*} ТIаккха парушхойх волчу цхьаммо, хьалха Иийсана тЕвогIуш хиллачу Нукха-Демис, элира: ⁵¹ «Вайн товрат-хьехамо стаге ла а догIале, цо хIун леладо а хаале, кхел йо боху ткъа?»

⁵² ТIаккха парушоша Нукха-Демига жоп делира: «Хьо-м вац те Галилай-махкара? Талла а таллий, хьажа, тIаккха хуур ду хьуна, цхьа а пайхамар Галилай-махкара ца вогIий».

Нахаца лелаш йолу зуда схьалацар*.

⁵³ ТIаккха хIора а шен-шен цIа дIавахара.

8 Ткъа Иийса Зайт-диттийн лам те вахара. ² ТIаккха Иуйранна Иийса юха а Делан цIийнан керта вeara. Берриг нах оьхура Цунна те. Охьа а хигна, Иийсас нахана хьехамаш бира. ³ Цу хенахь Iелам наха а, парушоша а цхьа зуда, сийсаза лелаш йоллучу хенахь те а кхаьчна, иза цу меттехь схьа а лаьцна, яла а йина, нахана юккъе дIахIоттийра. ⁴ Цара Иийсага элира: «Устаз! ХIара зуда нахаца лелаш йоллучохь схьалаьцна ю. ^{5*} Ткъа Мусан хьехамо тIедиллина и санначарна тIуглаш кхоссар. ХIинца Ахь хIун эр дара?» ⁶ И элира цара Иийса зерхьама а, Цуьнгара даьлла гIалат тЕхтохархьама а. Ткъа Иийса, лохха охьа а таьIна, лаьттахь пIелгаца яздан волавелира. ⁷ Ткъа цу наха Шега кхин а хеттарш дича, Иийсас, хьала а таьIна, элира: «Шена тЕхь къа доьцучо уггар хьалха

* 7:50 Яхъя 3:1, 2.

* 7:53-8:11 Уггар ширачу тептарш тЕхь и аяташ дац. Цхьаццadolчу тептарш тЕхь и дийцар кхечу меттигашкахь далож ду.

* 8:5 Iамальяр 20:10; Карлабаьккхинарг 22:22-24.

тҮулг кхосса цунна тҮе». ⁸Иза а аьлла, юха а охьатаьІна, лаьтта тҮехь яз деш вара Ийса. ⁹Ткѡа и дешнаш шайна хезча, цхьаь вукхунна тҮаьххье а воьдуш, баккхийнаш хьалха а бовлуш, уьш дҮабахара. ТҮаккха Ийса Ша висира цигахь, керта юккѡехь лаьтташ йолчу зудчуьнга. ¹⁰Корта хьала а айина, Ийсас элира цу зудчуьнга: «Зуда, уьш мичахь бу? Цхьаммо а кхел ца йи хьуна?» ¹¹Зудчо элира: «Цхьаммо а ца йи, Эла». «Аса а ца йо хьуна кхел, – элира Ийсас. – ДҮагҮо хьайна, амма кхул тҮаьхьа кхин иштта долу кѡинош ма летаде».

Ийса дуьненна елла серло ю

^{12*}Цул тҮаьхьа юха а элира Ийсас нахе: «Со дуьненна елла серло ю. Суна тҮаьхьаІоьттинарг бодашкахь лелар вац, амма цуьнан бакъдолчу дахаран серло хир ю». ^{13*}ТҮаккха парушхоша элира Цуьнга: «Айхьа-Хьайх тоьшалла до Ахь, цундела Хьан тоьшалла кхоччуш дац». ¹⁴Ткѡа Ийсас, жоп луш, элира цаьрга: «Аса Айса-Сайх тоьшалла деш делахь а, Сан тоьшалла кхоччуш ду. ХҮнда аьлча Суна хьаь, Со мичара веана а, стенга воьду а, ткѡа шуна ца хьаь, я Со мичара веана а, я Со стенга воьду а. ¹⁵Аша адамийн ламасташка хьаьжжина кхел йо, ткѡа Аса цхьанна а кхел ца йо. ¹⁶Нагахь Ас кхел еш елахьара, Сан кхел бакъ хир яра, хҮнда аьлча Со цхьаь вац, амма Со вайитина Да а ву Собца. ^{17*}Шун товрат-хьехамна тҮехь а яздина ду, шина стага дина тоьшалла бакъ ду аьлла. ¹⁸Ткѡа Сайх тоьшалла Ас-Айса а до, Со вайитинчу Сан Дас а до». ¹⁹ТҮаккха элира Цуьнга: «Мичахь ву Хьан Да?» Ийсас жоп

* 8:12 Маттай 5:14; Яхья 9:5.

* 8:13 Яхья 5:31.

* 8:17 Карлабавккхинарг 19:15.

делира: «Я Со а ца вевза шуна, я Сан Да а ца вевза. Шуна Со вевзахьара, Сан Да а вевзар вара». ²⁰Иштта кѡамел деш вара Ийса Делан цҮийнан кертахь хазина уллохь, Ша хьехамаш бечу хенахь. Цхьаммо а схьа ца лецира Иза, хҮнда аьлча Цуьнан хан хҮинца а тҮекхьачна яцара.

Со воьдучу шу дахкалур дац

²¹Юха а элира Ийсас нахе: «Со дҮавоьду, ткѡа аша лоьхур а ву Со, шайн кѡиношца лийр а ду шу. Со воьдучу шу дахкалур дац». ²²ТҮаккха бохура динан куьйгалхоша: «Ша-Шен вен-м ца воллу те Иза? Цундела боху те Цо: „Со воьдучу шу дахкалур дац“?» ²³Кхин а элира Ийсас: «Шу лахарчех ду, ткѡа Со лакхарчех ву. Шу кху дуьненах ду, ткѡа Со кху дуьненах вац. ²⁴Ас аьлла-кх шуьга, шу шайн кѡиношца лийр ду, хҮнда аьлча, нагахь Суо Берг Со хиларх шу ца тешахь, шайн кѡиношца лийр ду шу». ²⁵ТҮаккха элира цара Ийсага: «Хьо мила ву?» Ийсас жоп делира цаьрга: «Аса дуьхьара дуьйна шуьга Со ву аьлларг ву-кх. ²⁶Дуккха а дара Сан шух лаьцна дийца а, шу бехке а деш, ала хҮума а. Амма Со Вайитинарг бакъверг ву, ткѡа хҮара Суна Цуьнгара хеззнарг ду. Цу Сайна хезначух лаьцна дуьйцу Ас дуьненна а». ²⁷Ткѡа уьш ца кхийтира, Ийсас шайга Шен стигаларчу Дех лаьцна дуьйцуш дуй. ²⁸Цундела Ийсас элира: «Шаьш Адамийн КІант хьалаваьккхича, тҮаккха хуур ду шуна Со волуш Берг Со хилар а, Аса Сайгара хҮума ца леладар а. Ткѡа Сайн Дас хьехнарг бен ца дуьйцу Ас дуьненна. ²⁹И Со Вайитинарг Собца ву. Цо Со цхьа ца витина, Ас даим а Цунна луьбург до

дела». ³⁰ Ийсас бохург хезаш болчех дукхахберш Цунах теша буьйлабелира.

Бакъдолчо паргIатдохур ду шу

³¹ Шех теша буьйлабеллачу яхIудхошка Ийсас элира: «Нагахь шу Сан дош лардеш лелаш делахь, шу билггал Сан мурдаш ду. ³² Шуна билггал долу бакъдерг а девзар ду, цу бакъдолчо шу паргIат а дохур ду». ^{33*} Ткъа цара жоп делира Ийсага: «Тхо ИбрахIиман хIух а ду, тхо цкъа а цхьанна а леш ца хилла. Ахь муха боху и: „Шу паргIатдевр ду“?» ³⁴ Ийсас царна жоп делира: «Баккъалла а боху Ас шуьга: хIора къа латош верг цу къинан лай ву. ³⁵ Лай шен омар хаддалц веха олаохочун доьзалехь, ткъа кIант хаддаза доьзалхо хилла вуьсу. ³⁶ Иштта, нагахь Адамын КIанта шу паргIатдахь, шу билггал паргIат хир ду. ³⁷ Суна хаьа шу ИбрахIиман хIух дуйла, амма шу Со вен дагахь ду, Сан дош шайна чу ца тарло дела. ³⁸ Сайн Да волчохь гинначух лаьцна дуьйцу Ас, ткъа аша а шайн дегара хезнарг леладо».

Шун да иблисах ву

³⁹ Ийсана жоп а луш, яхIудхоша элира: «Тхан да ИбрахIим ву». Ткъа Ийсасэлирацу яхIудхошка: «Нагахь шу ИбрахIиман хIух делахьара, ИбрахIима дина доллу гIуллакхаш дийр дара аша. ⁴⁰ Ткъа хIинца Со вен дагахь лобху аш, Со шуьга билггал бакъдерг аьлла Стаг воллушехь. И бакъдерг Суна Делера хезна. Ткъа аш дийриг ИбрахIима ца дора. ⁴¹ Аша шайн дас динна гIуллакхаш до». ТIаккха цара Ийсага элира: «Тхо

къотIалгIадина дац. Цхьа Да ву тхан. Иза Дела ву». ⁴² Ийсас элира царга: «Шун Да Дела велахьара, Со шуна везар вара, хIунда аьлча Со, Делера схьа а ваьлла, кхуза схьавеана. Ткъа Со Сайгара веана вац, амма Дас ваийтина ву. ⁴³ ХIунда ца кхета те шу Сан къамелах? Иза сан дош шуна хаза йиш йоцу дела ду. ⁴⁴ Шун да иблис ду, ткъа шуна а лаьа шайн ден лаамаш кхочушбан. Иблис юьххьехь дуьйна а адам доьриг ду, иза бакъдолчунна тIехь ца Ийра, шеца бакъдерг доцу дела. Цо харцдерг дуьйцучу хенахь шениг дуьйцу, хIунда аьлча иза харцдерг дуьйцурга ву, харцдолчун да а ву. ⁴⁵ Ткъа Аса билггал долу бакъдерг дуьйццухехь, Сох шу ца теша. ⁴⁶ Шух муьлхачо бехке вийр вара Со, Ас къинош летадо аьлла? Ткъа Ас билггал долу бакъдерг дуьйцуш доллушехь, шу Сох хIунда ца теша? ⁴⁷ Ша Делера Волчо ладугIу Делан дешнашка. Амма шаьш Делера доцу дела, аша ла а ца дугIу».

ИбрахIим хилале хьалха Со хилла

⁴⁸ Аьллагунна дуьхьал жоп луш, яхIудхоша элира Ийсага: «Ткъа тхо бакъ луййш дац: „Хьо шамранхо ву, Хьуна чохь жин ду“, – оха аьлча?» ⁴⁹ Ийсас жоп делира: «Суна чохь жин дац. Аса Сайн Ден сий до, ткъа аша Со сийсазво. ⁵⁰ Сайн сий дар ца лобху Ас. И Лобххург – кхел Йийриг а ву. ⁵¹ Баккъалла а боху Ас шуьга: Сан дош кхочушдечунна цкъа а валар гур дац». ⁵² ЯхIудхоша элира Ийсага: «ХIинца билггал хии тхуна Хьуна чохь жин хилар. ХIунда аьлча ИбрахIим а велла, пайхамарш а белла, ткъа Ахь боху, Хьан дош кхочушдеш верг цкъа а лийр вац. ⁵³ Баккъалла-м вац те Хьо тхан веллачу дел ИбрахIимал а воккха? Ткъа пайхамарш а белла. Хьайх мила ву олу Ахьа?»

* 8:33 Маттай 3:9; Лака 3:8.

⁵⁴ Ийсас жоп делира: «Нагахь Ас-Айса Сайн сийлалла дахь, и Сан сийлалла хIумма а доцург ду. Сан сий аша шайн Дела ву бохучу Сан Дас лакха докху. ⁵⁵ Шуна-м Иза вовза а ца вевзина, ткъа Суна вевза Иза. Нагахь Ас Сайна Иза ца вевза алахь, Со а хир ву шух терра харцдерг дуйцург. Амма Суна И вовза а вевза, Аса Цуьнан дош а лардо. ⁵⁶ Шун дас ИбрахИма хазахетарца ладугIура Со ван везачу дийне, ткъа и де ган а гира, хаза а хийтира цунна». ⁵⁷ Ийсас аьллагунна духьал яхIудхоша элира: «Хьан хIинца а шовзткъе итт шо а ма ца кхаьчна? Хьуна ИбрахИм гина?» ⁵⁸ ТIаккха Ийсас элира: «Баккъалла а боху Ас шуьга: ИбрахИм хилале дуййна, Со волуш Верг ву Со». ⁵⁹ ТIаккха тIулгаш схьайцира цара Ийсана детта дагахь. Амма Иза, царна юккъехула къайлаха чекх а ваьлла, Делан цIийнан кертара ДIавахара.

Ша вичхьана дуьйна бIаьрзе хилла волу стаг тIуовар

9 ТIаккха чекхволучу Ийсана ша вичхьана дуьйна бIаьрзе хилла волу цхьа стаг гира. ² Ийсан мурдаша хаьттира Цуьнга: «Рабби! Хьан къа латийна дела бIаьрзе ву те и стаг, цо ша я цуьнан дас-нанас?» ³ Ийсас жоп делира: «Я цо, я цуьнан дас-нанас ца латийна къа, ткъа цунна тIехь Делан нуьцкъалаллин тIуллакхаш гайтархьама хилла иза. ⁴ Де мел ду дан деза вай Со Вайитинчо тIедехкина тIуллакхаш. ТIейогIуш буьйса ю, тIаккха цхьаьнгге а хIумма а далур дац. ⁵ Со дуьненахь мел ву, дуьненна елла серло ю Со». ⁶ И дешнаш аьлла, лаьтта туй а кхоьссина, цуьнца цхьа поппар бира Ийсас. ТIаккха и поппар бIаьрзечун бIаьргех хьаькхира Цо.

* 9:5 Маттай 5:14; Яхья 8:12.

⁷ Цул тIаьхьа бIаьрзечуьнга элира Ийсас: «Вало, нах луйьчуш болчу Шилон (иза „вахийтинарг“ бохург ду) олучу Iома тIе а тIой, хьайн юьхь йила».

Цу стага, вахана, цигахь шен юьхь йилира, тIаккха бIаьрса а гуш, иза цIа вирзира. ⁸ Лулахоша а, и стаг сагIа доьхуш шайна гиначу наха а бохура: «ХIара вац и, охьахиьна, сагIа доьхуш хилларг?» ⁹ Цхьаболчара бохура: «И стаг ву-кх иза». Вукхара олура: «Цунах тера ву и». Ткъа цо ша элира: «Со ву иза». ¹⁰ ТIаккха хаттарш дора цуьнга: «БIаьргаш схьа муха беллабелира хьан?» – бохуш. ¹¹ Цу стага духьал жоп делира: «Ийса цIе йолчу Стага, поппар а бина, и сан бIаьргашна тIе а хьаькхна, элира соьга: „Нах луйьчуш Шилон олучу Iома тIе а тIой, хьайн юьхь йила“. Аса, вахана, юьхь йилира, тIаккха сан бIаьргашна са гира». ¹² ТIаккха цуьнга элира: «Мичахь ву Иза?» Стага жоп делира: «Ца хаьа суна», – аьлла.

Парушхоша бIаьрзениг товалар муха хилла таллар

¹³ И хьалха бIаьрзе хилла стаг парушхошна тIевигира. ¹⁴ Ткъа Ийсас, поппар а бина, бIаьрзениг товина де Далла лерина шовтан де дара. ¹⁵ ТIаккха парушхоша а хаьттира: «БIаьрса муха деана хьуна?» – аьлла. Цу стага жоп делира: «Иштта, цхьа поппар а бина, сан бIаьргашна тIебиллира Цо иза. ТIаккха ас юьхь йилира, ткъа хIинца суна бIаьрса го». ¹⁶ ТIаккха парушхойх цхьаболчара элира: «Делера вац и Стаг, Цо Далла лерина шовтан де ца лору дела». Вукхара олура: «Шена тIехь къинош долчу стага муха гойтур ю иштта тамашийначу тIуллакхийн билгалонаш?» Парушхошна юкьахь къовсамаш бевлира. ¹⁷ Юха а бIаьрзе хиллачуьнга

хаьттира: «Ахь хІун эр ду Цунах лаьцна, хІунда аьлча Цо хьан бІаьргашна са ма гайтина?» Цу стага элира: «Иза пайхамар ву».

¹⁸ТІаккха динан куьйгалхой ца тийшира и стаг, хьалха бІаьрзе а хилла, хІинца цуьнан бІаьргашна са гуш хиларх. Цундела цу стеган дай-наний шайна тІекхайкхира цара. ¹⁹Парушхоша хаьттира цаьрга: «ХІара вуй аша вичхана а бІаьрзе хилла ву боху шун кІант? Ткьа хІинца бІаьрса муха го цунна?»

²⁰Цу дас-нанас, жоп луш, элира цаьрга: «Тхуна хІара кІант тхайн вуй хаьа, иза веш дуьйна а бІаьрзе хилла хилар а хаьа.

²¹Ткьа хІинца цунна бІаьрса муха го а ца хаьа тхуна, я цунна са Гайтинарг мила ву а ца хаьа. ХІара ша а ву кхиьна ваьлла стаг, цо ша дийца деза-кх шех лаьцна». ²²Иштта жоп делира цуьнан дас-нанас, шашь динан куьйгалхойх кхерарна. ХІунда аьлча куьйгалхоша барт бинера, нагахь хаьа а Іийса Дала леррина Кьобалвинарг ву аьлла ларахь, иза гуламан цІийнах дІакъасто. ²³Цундела элира цу стеган дас-нанас: «Иза ша а ву кхиьна ваьлла стаг, цуьнга шег хатта аша», – аьлла.

²⁴ТІаккха, шозлагІа а и бІаьрзе хилларг схьа а кхайкхина, цара элира цуьнга: «Тхуна-м хаьа и Стаг кьинош долуш вуй. Ткьа ахь Далла хьалха бакъдерг ала». ²⁵Цу бІаьрзе хиллачо элира, царна жоп луш: «И Стаг кьинош долуш ву я вац-м ца хаьа суна. Цхьа хІума-м хаьа суна: Со хІинццалц бІаьрзе хилла хилар а, ткьа хІинца суна са гуш хилар а.» ²⁶Юха а хаьттира цара цу стаге: «ХІун дира Цо хьуна? Хьан бІаьргаш дІа муха дилира Цо?» – аьлла. ²⁷БІаьрзе хиллачо жоп делира царна: «Ас дийцира шуна, амма аша ла ца дуьйгІира. ХІинца юха а хаза хІунда лаьа шуна? Шу-м дац те Цуьнан мурдаш хила

лууш?» ²⁸ТІаккха, иза човха а веш, парушхоша элира: «Хьо ву-кх цу Стеган мурд, ткьа тхо-м Муса-пайхамаран мурдаш ду. ²⁹Тхуна хаьа Дала кьамел динарг Муса-пайхамар хиллий, ткьа ХІара-м мичара ву а ца хаьа тхуна». ³⁰Цу стага, жоп луш, элира цаьрга: «И ду-кх тамашийна хІума, шуна Иза мичара ву цахаар. Ткьа Цо-м сан бІаьргаш дІа ма биллина. ³¹Кьинош летиначаьрга Дала ла ца дугІий хаьа вайна. Амма Шех кхоьруш волчуьнга а, Шен лаам кхоьрушбеш волчуьнга а Дала ладугІу. ³²ХІара дуьне кхоьллинчхана а дуьйцу ца хезна-кх, цхьаммо а веш дуьйна бІаьрзе хиллачу стеган бІаьргашна са гайтийтина бохуш. ³³Нагахь Иза Делера Стаг вацахьара, Цуьнга хІумма а далур а дацара». ³⁴Ткьа динан куьйгалхоша цуьнга жоп делира: «Хьо-х верриг а кьинош юкьахь вина ву. Ахь хьохур дара тхуна?» Иза а аьлла, гуламан цІийнах дІакъастийра цара и стаг.

Син бІаьрзе хилар

³⁵И стаг гуламан цІийнах дІакъастийнийла а хиьна, иза схьа алехна, Іийсас элира цуьнга: «Теший хьо Адамын КІантах?»

³⁶Цу стага, жоп луш, элира: «Эла, Мила ву те Иза, со Цунах тешаш хила?» ³⁷Іийсас элира цуьнга: «Хьуна Иза ган а гина, хІинца хьовца кьамел Дийриг а Иза ву». ³⁸ТІаккха бІаьрзе хиллачо элира: «Теша со, Веза Эла!» Иза а аьлла, Іийсан сийнна Цунна хьалха гора вуьйжира и стаг.

³⁹ТІаккха Іийсас элира: «Со кху дуьнен чу адамаш декъадалигта веана ву. БІаьрзе болчарна са гайта а, ткьа бІаьрса долуш берш бІаьрзе бан а веана». ⁴⁰Іийсаца хиллачу парушхоша, Цо аьлларг а хезна, элира Цуьнга: «Тхо а ду

те бѡаѣрзе?» ⁴¹ Иийсас элира цаѣрга: «Нагахъ шу бѡаѣрзе делахъара, шуна тѣхъ бехк хир бацара. Ткъа хѣнца аш боху: „Тхуна са го“, – цундела шун бехк шуна шайна тѣхъ буьсу».

Іу а, цуьнан жа а

10 «Баккъалла а боху Ас шуьга: милла а, уьстагІийн кертан кевнехула а ца волуш, кхечу некъахула чувериг, къу а, талорхо а ву. ² Ткъа кевнехула чувериг цу уьстагІийн Іу ву. ³ Ков лардеш волчу стага цунна ков дѡдоьллу, ткъа уьстагІаша цуьнан озе ла а дугІу. Тѡаккха, шен уьстагІийн цѣраш а йохуш, уьш арадоху цо. ⁴ Шен дерриге а уьстагІий арадаьхча, иза царна хьалхаваьлла воьду, ткъа уьстагІий цунна тѡаьхьа Іуьтту, шайна цуьнан аз девза дела. ⁵ Хийрачунна тѡаьхьа ца доьлху уьш, амма цунах къехка, шайна цу хийрачун аз ца девза дела». ⁶ И хьекъале дустар далийра Иийсас парушхошна. Амма уьш ца кхийтира Цо шайна дийчинчун маьІнах.

Іуйса дика Іу ву

⁷ Тѡаккха юха а элира Иийсас: «Баккъалла а боху Ас шуьга: Со уьстагІашна дина долу ков ду. ⁸ Сол хьалха мел баьхкинарш берриш къуй а, талорхой а бара. Амма уьстагІаша цаѣрга ла ца дуьйГира. ⁹ Со ков ду. Милла а Сох чуваьлларг кѣлхьарвоккхур ву. Иза ладогІарца чу-ара а вер ву, цунна дежийла а карор ю. ¹⁰ Къу лачкъорхьама а, верхьама а, хѡаллакдархьама а бен ца вогІу. Ткъа Со шун дахар хилийта а, и дахар шортонца хилийта а веана. ¹¹ Со дика Іу ву. Дикачу Іуьно шен са а дѡало шен уьстагІийн дуьхьа. ¹² Ткъа йолах волу

Іу, и уьстагІий шен долахъ ца хиларе терра, борз йогІуш шена гича, жа а дуьтий, дѡаводу. Еанчу барзо и уьстагІий хѡаллак а до, уьш дѡай-схьай а даржадо. ¹³ И Іу дѡаводу, ша йолах Іу волу дела а, шен оцу уьстагІийн бала а боцу дела а. ¹⁴ Со дика Іу ву, цундела Суна сайнаш а бевза, сайчарна Со а вевза. ¹⁵ Дена Со вовзаре терра, Суна а вевза Да. Сайн са а дѡало Ас уьстагІийн дуьхьа. ¹⁶ Кхин а уьстагІий ду Сан. Уьш кху кертара дац. И уьстагІий а ду Ас Сайн керт а дало дезаш. Цара а ладугІур ду Сан озе, тѡаккха царах цхьа жа а хир ду, церан цхьа Іу а хир ву. ¹⁷ Аса Сайн са, юха а схьаэцархьама, дѡало дела, Сан Дена Со веза. ¹⁸ Цхьаммо а дѡадоккхур дац Соьгара Сан са, амма Аса-Айса дѡалур ду иза. Сан йиш ю Сайн са дѡадала а, иза юха схьаэца а. И весет Ас Сайн Дегара схьаэцна».

¹⁹ Юха а, Иийсан и дешнаш бахьана долуш, нахана юкъаьхъ къовсам белира. ²⁰ Дукхахболчара олур а: «Цунна чохъ харц жин доллу, Иза хьераваьлла. Цуьнга ла а хѣунда дугІу аша?» ²¹ Вукхара олур а: «И дешнаш жинаша хьийзош волчу стеган дац. Харц жине дѡаделлалур дуй бѡаѣрзечун бѡаѣргаш?»

ЯхІудхоша Іуйса тѣе ца оьцу

²² Іай Ярушалайм-гѡалахъ даздеш долу «Карладаккхар»* олу деза де тѣдеара. ²³ Делан цѣийнан кертара Сулим-паччахьан цѡарах йолчу меттѣхъ лелаш вара Іийса. ²⁴ Кхузахъ Іийсана гонах гулбеллачу наха элира Цуьнга: «Дукхалаттор дуй те Ахъ тхо духе ца кхиош? Хьо Дала леррина Къобалвинарг велахъ,

* **10:15** Маттай 11:27; Лака 10:22.

* **10:22** *Карладаккхар* – Сири-мехкан паччахьо Ярушалаймерчу Делан цѡа чохъ цѣун сурт дѡахѡттийнера. Тѡаьхьа израилхоша и цѣу Делан цѡа чубьра аракхьоссинера. И деза де Делан цѡа, цѡан а дина, карладаккхар дагалоцуш хѡттийна дара.

дуьххал схьаалахьа тхоьга». ²⁵ Ийсас жоп делира цаьрга: «Ас элира шуьга, амма шу ца теша Сох. Сайн Ден цIарах Ас деш долчу гIуллакхаша тоьшалла до Сох. ²⁶ Амма шайш Сан уьстагIех доцу дела, ца теша шу Сох. ²⁷ Сан уьстагIашна Сан аз а хеза, Суна а уьш девза, уьш Суна тIаьхьа а догIу. ²⁸ Ткьа Аса царна Дела волчохь хедар доцу дахар ло, уьш цкьа а хIаллак а хир дац, цхьаммо а Сан карара уьш лачкьор а дац. ²⁹ Уьш Суна делла волу Сан Да массарал а воккхаву. Сан Ден куьйгара цхьаьнгге а лачкьалур дац уьш. ³⁰ Со а, Сан Да а – Тхо цхьаь ду».

³¹ ТIаккха юха а наха тIулгаш схьайицира, Иийсана деттархьама. ³² Ийсас жоп делира царна: «Сайн Дегара дуккха а дика гIуллакхаш гайтира Ас шуна. Царах муьлханиг бахьана долуш тIулгаш детта гIерта шу Суна?» ³³ Наха жоп делира Иийсана: «Ахь дина дика гIуллакхаш бахьана долуш детта ца дохку тхо Хьуна тIулгаш, амма Ахьа, Дела сийсаз а веш, Хьуо адам доллушехь, Хьайх Дела варна детта дохку». ³⁴ Ийсас юха а жоп делира царна: «Яздина дац ткьа шун товрат хьехамаш тIехь а: „Ас аьлла, шу деланаш ду“? ³⁵ Нагахь Делан дош дIакхьачначарех а деланаш аьлла хилча (ткьа Делан Йозанашца кьийса йиш ма-яц), ³⁶ ТIаккха хIинца а эр ду те аша, оцу стигаларчу Дас кьобалвина кху дуьнен чу Ваийтинчуьнга: „Ахь Иеса кьамел до“, – Ас шайга: „Со Делан КIант ву“, – аларна? ³⁷ Нагахь Ас Сайн Дас до гIуллакхаш деш дацахь, Сох ма тешалаш. ³⁸ Амма, нагахь Ас и гIуллакхаш деш хилча, шайш Сох ца тешахь а, Ас дечу гIуллакхех теша. ТIаккха мукъана а кхетар хир ду шу, Сан Да Соьца а, Со

* 10:33 Iамалъар 24:16.

* 10:34 Забур 81:6.

Цуьнца а – тхо цхьаь дуйла». ³⁹ ТIаккха юха а лийхира цара Ийса, схьалаца дагахь, амма Иза церан карара велира.

⁴⁰ *Юха а Йордан-хин вукху агIор йолчу, хьалха Яхьяс нах хих чекхбаьхначу меттиге вахара Ийса. Цигахь висира Иза.

⁴¹ Дукха нах баьхкира Иийсана тIе. Цара бохура: «Яхьяс тамашийначу гIуллакхийн цхьа а билгало ца гайтина, амма цо Кхунах лаьчна аьлларг дерриг а бакъ хилла». ⁴² Цигахь дукха нах тийшира Ийсах.

ЛаIзар валар

11 *Бет-ХIина олучу юьртахь Iаш вара, ЛаIзар цIе а йолуш, цхьа хьенех. Иза чIогIа цомгуш вара. И Бет-ХIина олу юртIара Марем а, цуьнан йиша Марта а ехаш йолу меттиг. ² Ткьа и Марем яра, Везачу Элана тIе хаза хьожа йогIу деза даьтта а доьттина, Цуьнан когаш шен коьртан месашца бакъон берг. Ткьа и цомгушниг Мареман ваша ЛаIзар вара. ³ Цу йижарша хабар дахьийтира Иийсана тIе: «Эла, хIара Хьуна везаш верг цомгуш ву», – аьлла. ⁴ И хаам Шена хезча, Ийсас элира: «И цамгар Iожаллина яц, амма цуьнгахула Делан КIентан сийлалла гайтархьама ю». ⁵ Иийсана езара Марта а, цуьнан йиша а, ЛаIзар а. ⁶ Ткьа ЛаIзар цомгуш ву аьлла Шена хезна доллушехь, кхин а ши де даьккхира Ийсас оцу Ша волчу меттехь. ⁷ Цул тIаьхьа Ийсас Шен мурдашка элира: «Юха а ЯхIуд-махка гIо вай».

⁸ Ткьа мурдашка элира Цуьнга: «Рабби! Дукха хан ма яц яхIудхоша Хьуна тIулгаш детта дагахь Хьо лехна. Ткьа Хьо

* 10:40 Яхья 1:28.

* 11:1 Лака 10:38, 39.

* 11:2 Яхья 12:3.

юха а ваха воллу?» ⁹ Ийсас жоп делира: «Шийтта сахът дац денна чохъ? Дийнахъ лелаш верг гал ца волу, хIунда аьлча цунна кху дуьненан серло го. ¹⁰ Амма буьйсанна лелаш верг галволу, хIунда аьлча цуьнца серло ца хуьлу». ¹¹ Иза а аьлла, юха а тIетуьйхира Ийсас: «Вайн доттагIа ЛаIзар наб еш ву, ткъа Со иза самаваккха воьду». ¹² Мурдаша элира Цуьнга: «Эла! Нагахъ цунна наб кхеттехъ, толур ма ву иза». ¹³ Амма Ийсас ЛаIзаран валарх дуьйцура, ткъа мурдашна моьттура Ийсас ЛаIзарна наб кхетта боху. ¹⁴ ТIаккха Ийсас дуьххал дIаэлира цаьрга: «ЛаIзар дIакхелхина. ¹⁵ Ткъа цигахъ цахиларна воккхавеш ву Со шун дуьхьа, шу Сох тешийтархьама. Ткъа хIинца гIо вай и волчу». ¹⁶ ТIаккха ТIамас, шех Шалавинарг олуш волчо, элира вукху мурдашка: «Вай а доьлху цига, Цуьнца цхьаьна далархьама».

Ийса ву велларг денвеш Верг а, дахар луш Верг а

¹⁷ Схьакхавчначу Ийсана диъ де хьалха дуьйна кьуббанна чохъ Иуьллуш карийра ЛаIзар. ¹⁸ Бет-ХIина олучу гIалина а, Ярушалаймана а юкьахъ кхо чаккхарма хиллал некъ бара. ¹⁹ Дукха яхIудхой баьркинера Мартина а, Маремна а тIе церан ваша ЛаIзар кхалхар бахьана долуш кадам бан. ²⁰ Ийса воьлуш ву аьлла хезна, Марта Цунна дуьхьалгьяхара. Ткъа Марем цIахъ йисира. ²¹ Текхавчча, Мартас Ийсага элира: «Эла, нагахъ Хьо кхузахъ хиллехьара, лийр ма вацара сан ваша. ²² Амма суна хIинца а хаьа-кх Ахъ Деле мелдехнарг Дала Хьуна лург хилар». ²³ Ткъа Ийсас элира цуьнга: «Денлур ву хьан ваша». ²⁴ Мартас элира Ийсага: «Нах денлур болчу тIаьхьарчу дийнахъ иза а денлур вуй хаьа суна». ²⁵ Ийсас элира цуьнга:

«Со ву адамаш ден Дийриг а, адамашна дахар Лург а. Сох тешаш волчун, нагахъ и велча а, цкъа а хедар доцу дахар хир ду. ²⁶ Муьлхха а, и хедар доцу дахар а долуш, Сох тешаш верг цкъа а лийр вац. Теший хьо оцунах?» ²⁷ Мартас жоп делира: «ХIаъ, Веза Эла! Со теша Хьо Дала леррина Кьобалвинарг а, дуьнен чу ван везаш волу Делан КIант а вуйла».

Ийсан велхар

²⁸ Иза а аьлла, яхана шен йиша Марем схьа а кхайкхина, цуьнга кьайлаха элира Мартас: «Устаз кхузахъ ву, Хьоьга кхойкху Цо». ²⁹ И хезча, Марем, сихха хьала а гIаьттина, Ийсана тIеяхара. ³⁰ Ийса хIинца а юьрта чу кхачаза вара. Иза хIинца а Марта Шена дуьхьалкхетта хиллачу меттехъ лаьтташ вара. ³¹ ТIаккха Марем, сихха хьала а гIаьттина, араьлча, цунна синтем беш баьхкина болчу яхIудхошна иза кьуббанна тIейоьдуш ю моьттира, цигахъ елхархьама. Уьш Маремана тIаьххье бахара. ³² Ткъа Марема, Ийса волчу дIакхавчча, Иза а гина, Цуьнан когашка а йобжна, элира: «Эла! Хьо кхузахъ хиллехьара, лийр ма вацара сан ваша».

³³ Йоьлху Марем а, боьлху цуьнца баьхкина яхIудхой а гина, са карзахдаьлла, дог доьхна вара Ийса. ³⁴ Ийсас элира: «Мичахъ охьавиллина аша иза?» Цара жоп делира: «ГIой, хьажахъ, Эла!» ³⁵ Ийсан бIаьргех хиш деара. ³⁶ ТIаккха яхIудхоша бохура: «Ма везаш хилла Цунна иза!» ³⁷ Амма яхIудхойх цхьаболчара бохура: «Оцу бIаьрзечу стеган бIаьргаш схьабиллинчу Кхуьннан хIара стаг ца валийта а ницкъ ца кхечира те?»

Ла́зар веллачу́ра денвар

³⁸ Ийса, юха а Шен дог доьхна а волуш, къуббанна тевеара. Иза хьехяра, дуьхьал биллина тIулг а болуш. ³⁹ ТIаккха Ийсас элира: «ДIакарчабе и дуьхьалара тIулг». Веллачун йишас Мартас элира Ийсага: «Эла! Вон хьожа йогIу цунах, хIара добалгIа де ма ду иза дIавоьллина». ⁴⁰ Ийсас элира цуьнга: «Хьобга ца аьлла Аса, нагахь хьо тешахь, Делан сийлалла гур ю хьуна?» ⁴¹ ТIаккха тIулг дIакарчийра. Ткъа Ийсас, бIаьргаш хьала а хьажийна, элира: «Дада! Баркалла боху Ас Хьуна, Со Хьуна дIахазарна. ⁴² Суна-м хаьара, Хьуна гуттара а Со дIахезий. Амма кху гонах лаьгтачу нехан дуьхьа элира Ас иза, Со Ахь вайитина хиларх уш тешийтархьама». ⁴³ Иза а аьлла, Ийсас чIогIа мохь туьйхир: «Ла́зар! Аравала!» – аьлла. ⁴⁴ ТIаккха и велла хилларг, куьйгех а, когех а йихкина кисин асанаш а йолуш, дIахьарчийна корта а болуш, къуббанна чуьра аравелира. Ийсас элира цаьрга: «ДIа а вастий, дIавахийта иза».

⁴⁵ ТIаккха Марем йолчу баьхкинчу яхIудхойх дуксахберш, Ийсас динарг а гина, тийшира Цунах. ⁴⁶ Ткъа царах цхьаберш парушхошна тIебахара. Ийсас динарг дийцира цара парушхошка. ⁴⁷ ТIаккха динан коьртачу дайша а, парушхоша а, коьртачу кхеташо а гулйина, элира: «ХIун дийр дара те вай? ХIунда аьлча хIокху Стага дукха тамашийначу гIуллакхийн билгалонаш ма гойту? ⁴⁸ Нагахь вай Иза иштта вिताхь, массо а нах Цунах тешар бу. ТIаккха, римхой а баьхкина, цара вайн Делан цIа а, вайн халкъ а хIаллакдийр ду». ⁴⁹ Царах цхьаммо, цу шарахь динан коьрта да волчу Кайбас, элира: «Шуна хIумма а ца хаьа, ⁵⁰ я шу кхета а ца кхета шайна гIоле йолчух. И цхьа стаг массо а халкъан дуьхьа

валар гIоле ю, дерриг халкъ хIаллакхуьлчул». ⁵¹ Иза Кайбас ша-шегара ца элира. Амма ша цу шарахь динан коьрта да хиларна, цо Делера болу хаам бовзуйтуш, аьллера, Ийса вайн халкъан дуьхьа лийр ву аьлла. ⁵² Амма халкъан дуьхьа хилла а ца Iаш, дIасадаьржина долу массо а Делан бераш схьа а гулдина, уш цхьаьнатохархьама а хила дезаш дара иза. ⁵³ Цу дийнахь дуьйна Ийса вен сацам бира цара. ⁵⁴ Цундела Ийсас Ша яхIудхошна юкъахь лелаш ца гойтура. Цигара дIа а ваьлла, яьсачу аренна гергахь болчу махка вахара Ийса. Цигахь Эпрам олучу юьртахь сецира Иза Шен мурдашца.

⁵⁵ Ткъа тIедан герга дара жуьгтийн Пасахь олу деза де. И деза де тIекхачале, оцу махкара дукха адам деара Ярушалайме, дино ма-бохху цIандалархьама. ⁵⁶ Цу адамаша Делан цIийнан кертахь Ийса лобхура. Цигахь шаьш лаьтташ, наха вовшашка хоьттара: «Шуна муха хета? ВогIур-м вац те Иза кху дезачу дийнахь?» ⁵⁷ Ткъа динан коьртачу дайша а, парушхоша а нахе омра дира, нагахь цхьанна Ийса мичахь ву хаалахь, И волу меттиг схьайийца аьлла, Иза лацархьама.

Бет-Хинехь Ийсана тIе деза даьтта доттар

(Маттай 26:6-13; Марк 14:3-9)

12 Иштта, Пасахьан деза де тIекхача ялх де дисича, Бет-Хина олучу гIала веара Ийса. Ийсас веллачуьра денвина волу Ла́зар а вара цигахь вехахь. ² Цигахь суьйренан пхьор кечдинера Ийсана. Марта а яра гIуллакхаш деш. И Ла́зар а вара Ийсаца пхьор дуучаьрца. ^{3*} ТIаккха Марема, цхьа герка хиллал нард олучу зезагех даьккхина долу деза

* 12:3 Лака 7:37, 38.

дайтта, схъа а эчна, Ийсан когаш тӀе доьттира. Цул тӀаьхъа шен коьртара месашца Ийсан когаш бакъийра цо. Ткъа и цӀа хаза хьожа йогучу даьттанан хьожанах дуьзира. ⁴ТӀаккха Ийсан мурдех цхьаммо, ЯхIуд-Искархоcho, тӀаьхъа Ийсана ямартло ен волчо, элира: ⁵ «И деза дайтта кхо бӀе динари ахчанах дохка а доьхкина, мискачарна дӀа хIунда ца дийкъира вай?» ⁶И ша аьлларг ца элира цо мискачу нехан бала кхаьчна, ткъа ша кӀу хиларна элира. Шегахь мурдийн ахча Iалашдеш лелош болу тIоьрмаг болу дела, наггахь цу чу тосучу ахчанах хIума схъаоькура цо шена. ⁷ТӀаккха Ийсас элира: «Йита и зуда. Шена ца хуьшехь, Со дIавуллун волчу денна Iалашдина хилла цо и дайтта». ⁸*ХIунда аьлча мисканаш гуттар а хир бу шуьца, ткъа Со даим хир вац шуьца».

ЛаIзарна дуьхьал бина барт

⁹Дукхах болчу яхIудхошна хиира Ийса цигахь вуйла. Ийса гархъама хилла а ца Iаш, Цо веллачуьра денвина волу ЛаIзар ган а баьхкинера уьш. ¹⁰Ткъа динан коьртачу дайша ЛаIзар а вен сацам бира. ¹¹ХIунда аьлча ЛаIзар бахъана долуш баьхкина дукхах болу яхIудхой, динан куьйгалхойх дӀа а кӀаьстина, Ийсах тийшира.

Ийса декъалварца Ярушалайма чувар

(Маттай 21:1-11; Марк 11:1-11; Лака 19:28-40)

¹²ШолгIачу дийнахь Пасахь даздан баьхкинчу дукхачу нахана хезира, Ийса Ярушалайме вогIуш ву аьлла. ¹³*Уьш,

* **12:7** Шена ца хуьшехь... цо и дайтта – я иштта: Бухадиснарг Со дIавуллучу денна Iалашдойла цо.

* **12:8** Карлабаьккхинарг 15:11.

* **12:13** Забур 117:25, 26.

хурманийн диттийн гаьннаш карахь а долуш, Ийсана дуьхьалбаьхкира. Цара аз айдина маьхъарий деттара: «ХIашанна!» Декъала ву Везачу Элан цIарах вогIуш волу Исраилан Паччахь!» ¹⁴Ткъа Ийса, цхъа кӀона вир карийна, цунна тӀе хиира, Делан Йозанаш тӀехь яздина ма-хиллара: ¹⁵* «Ма кхералахь, Цийонан йоI!» ХIара хьан Паччахь вогIу, кӀоначу вира тӀе а хиьна». ¹⁶Цуьнан мурдаш юьхьанца ца кхийтира цунах. Амма, тӀаьхъа, Ийсан сийлалла кхочушилча, кхийтира уьш, и дешнаш Цунах лаьцна яздина хиларх а, и дерриг а Цунна дина хиларх а. ¹⁷Хьалха Цо ЛаIзар кӀуббанна чуьра схьакхайкхинчу хенахь а, Цо иза веллачуьра денвинчу хенахь а Ийсаца хиллачу наха цунах тоьшалла дора. ¹⁸Ийсас оцу тамашийначу гIуллакхан билгало яр хезна, Цунна дуьхьалбаьхкира нах. ¹⁹Парушхоша вовшашка бохура: «Гой шуна, вай-м хIумма а дан ца ларий? Ткъа дерриг дуьне а Цунна тӀаьхьахIуттуш ма лаьтта!»

Цхьаболчу грекахоша Ийса лахар

²⁰Пасахьан дезачу дийнахь Далла Iамал ян баьхкинчарна юкӀахь грекахой а бара. ²¹Галилай-махкара Бет-Саида-гIалара волчу Пилапана тӀебахара уьш. Цара, дехарш деш, элира Пилапе: «Олахо, тхуна Ийса ган лаьа». ²²Цунах лаьцна Пилапа Iандаре дӀаэлира. ТӀаккха Iандара а, Пилапа а, вахана, Ийсага дӀадийцира грекахошна луург. ²³Ийсас, жоп луш, элира цу шинга: «ТӀекхаьчна Адабийн КIентан

* **12:13** ХIашанна! – иза «кӀелхьардаха!» бохург ду, ткъа цу меттӀехь «Далла бухастам!» бохучух терра ду.

* **12:15** Закри-ЯхIу 9:9.

* **12:15** Цийонан йоI – Ярушалайм-гIалара бахархой.

сийлалла дІагойту сахът. ²⁴ Баккъалла а боху Ас шуьга: нагахъ кІен буьртиг лаьтта боьжча, хІаллак ца хилахъ, иза ша буьсур бу. Ткъа нагахъ иза ша хІаллакьхилахъ а, дуккха а стом лур бу цо. ²⁵ Шен са дезачо иза хІаллакдо. Ткъа кху дуьненахъ шен са ца дезачо, Дела волчохъ хедар доцучу дахаре кхачархъама, Іалашдийр ду иза. ²⁶ Милла а Суна гІуллакх деш верг Суна тІаьхьаІуттийла. Иза Со волччохъ Сан ялхо а хир ву. Милла а Суна гІуллакх деш верг Сан Дас лорур а ву».

Іийсас Шен толамах лаьцна дуьйцу

²⁷ «Ткъа хІинца Сан са карзахдаьлла. ХІун ала те Ас? „Дада, кІелхьарваккхяхъа Со кху сахътахъ“? Амма кху сахътана веана ма ву Со. ²⁸ Дада! Гучуяккхяхъа Хъайн цІеран сийлалла!» ТІаккха стигалшкара аз хезира: «Ас Сайн цІеран сийлалла гайта а гайтина, ткъа хІинца кхин а гойтур а ю», – аьлла.

²⁹ Цигахъ лаьтташ болчу, иза хезначу наха бохура: «Иза стигал кьовкьар дара». Ткъа вукхара бохура: «Малико къамел дира Цуьнца». ³⁰ Цара аьллагунна дуьхьал Іийсас элира: «Сан дуьхьа даийтина дацара и аз, амма шун дуьхьа даийтина дара иза. ³¹ ХІинца кху дуьненна кхел хуьлуш ю. Кху дуьненан эла дІаэккхор ву хІинца. ³² Со лаьттара хъалаваьккхича, массо адам Сайна тІеозор ду Ас». ³³ Иза Іийсас элира, Шен валар муха хир ду хайтархъама. ³⁴ Наха Іийсага элира: «Тхуна хезна товрат-хъехам тІехъ, Дала леррина Къобалвинарг даим а вехар ву аьлла, дуйла. Ткъа Ахъ муха боху: „Адамын КІант

* 12:25 Маттай 10:39; 16:25; Марк 8:35; Лака 9:24; 17:33.

* 12:34 Забур 109:4; Ешал-ЯхІу 9:7; Яхъазкхил 37:25; Даниал 7:14.

хъалаваьккхина хила везаш ву? Мила ву и Адамын КІант?“» ³⁵ ТІаккха Іийсас элира цаьрга: «ХІинца а кІеззигчу ханна серло ю шуьца. Серло йолччуьра, лела шу, шашь бодане дІа ца хуьлдайта. Ткъа боданехъ лелачунна ша стенга воьду а ца хаьа. ³⁶ И серло шуьца йолччуьра, теша цу серлонах, ТІаккха серлонан кІентий хир ду шух». Иза а аьлла, Іийса, дехъа а ваьлла, къайлавелира царах.

ЯхІудхойн цатешар

³⁷ Оццул дукха тамашийначу гІуллакхийн билгалонаш гайтира Іийсас нахана, хІетте а тешаш бацара уьш Цунах. ³⁸ *Иза дара ЕшаІ-ЯхІу-пайхамаро аьлла хІара дешнаш кхочушхилийтархъама: «Веза Эла, мила тийшира тхоьгара хезначух? Хъанна хааделира Везачу Элан нуьцкъала куьг?» ³⁹ Цу нехан тешийла а дацара, ЕшаІ-ЯхІу-пайхамаро кхидІа а иштта аьлла дела: ⁴⁰ *«Дала церан бІаьргаш бІаьрзе бинера, церан дегнаш а шога динера, церан бІаьргашна са ца гайта а, церан дегнаш тІаьхьа ца кхийта а, уьш шайна гІо дайтархъама Шена тІе ца бахийта а. – Ас уьш то а бийр бара!» ⁴¹ Иштта аьллера ЕшаІ-ЯхІу-пайхамаро, шена Іийсан сийлалла гича. Иза Іийсах лаьцна аьллера цо. ⁴² Ур-атталла куьйгалхошна юкъара а дукхахберш тийшира Іийсах. Амма шашь парушхойх кхерар бахъана долуш, цара ца хаййтира шашь тешний. Уьш кхоьрура шашь гуламан цІийнах дІакъасторах. ⁴³ ХІунда аьлча шайна адамашкара долу сийдар Дала сийдарал а сов дезарна.

* 12:38 Ешал-ЯхІу 53:1 (Грекийн).

* 12:40 Ешал-ЯхІу 6:10 (Грекийн).

Тешар а, цатешар а

⁴⁴Тіаккха Іийсас дІакхайкхадира нахе: «Сох тешаш верг, Сох тешна а ца Іаш, Со Ваийтинчух а теша. ⁴⁵Со гуш волчунна Со Ваийтинарг а го. ⁴⁶Серло санна веана Со кху дуьнен чу, Сох тешнарг цхьа а боданехь ца витархьама. ⁴⁷Нагахь санна цхьаммо Сан дешнаш шена хезча, уьш ца лардахь а, Ас цунна кхел йийр яц. ХІунда аьлча Со дуьненна кхел ян веана вац, амма дуьне кІелхьардаккха веана ву. ⁴⁸Со юхатухуш а, Сан дешнаш тІе ца оьцуш а волчун шен кхел ю. Ас аьллачу дашо йийр ю цунна кхел тІаьххьарчу дийнахь. ⁴⁹ХІунда аьлча Аса Сайгара ца боху, амма Со ваийтинчу Сан Дас весет дина Соьга, Аса хІун ала а, хІун дийца а деза олуш. ⁵⁰Суна хаьа, Делан весето Ша волчохь хедар доцучу дахаре валавой. Цундела Айса бохург, Сайн Дас ма-аллара, боху Ас».

Іийсас Шен мурдийн когаш билар

13 Пасахьан деза де тІекхочуш дара. Ша кху дуьненара Шен Дена тІеваха веза хан тІекхаьчний хаьара Іийсана. Дуьненара Шенаш безара Іийсана, ткъа хІинца Шен безам ма-барра кІорггера гайтира Іийсас царна. ²Суьйренан пхьор дуучу хенахь Іийсана ямартло ян дагатесири иблисо ШамІа-Искархочун кІантана ЯхІудана. ³Ткъа Іийса хууш вара стигалшкара Шен Дас дерриг а Шен кара деллий а, Ша Делера схьаваьллий а, хІинца Далла тІевовдий а. ⁴Иштта Іийсас, хьала а гІаьттина, Шен тІехулара бедар схьаяьккхира. ТІаккха гата схьа а эцна, иза Шен гІодаюкьах дихкира. ⁵Цул тІаьхьа теса чу хи доьттира Іийсас. ТІаккха мурдийн когаш

била а буьлуш, уьш Шен гІодаюкьарчу гатанца бакъабан волавелира Иза.

⁶Иштта ШамІа-Кипина тІе а вахара Іийса, ткъа вукхо элира Цуьнга: «Веза Эла, Ахь буьлур бара сан когаш?» ⁷Іийсас жоп делира: «Ас дийриг цкъа хІинца хІун ду ца хаьа хьуна, амма тІаьхьа кхетар ву хьо». ⁸ТІаккха Кипас элира Цуьнга: «Буьлур бац Ахьа-м сан когаш цкъа а». Ткъа Іийсас жоп делира Кипе: «Ас уьш ца билахь, Сох доьзна хьан хІумма а хир дац-кх». ⁹ТІаккха ШамІа-Кипас элира Цуьнга: «Веза Эла, когаш билина а ца Іаш, сан куьйгаш а, корта а билахь!» ¹⁰Іийсас элира цуьнга: «Лийчиначун ши ког бен била ца оьшу, хІунда аьлча иза верриг а цІена ву. Шу а цІена ду, дерриш дацахь а». ¹¹Іийсана-м вевзара Шена ямартло ен верг. Цундела элира Цо: «Шу дерриш цІена дацахь а», – аьлла.

^{12*}Мурдийн когаш билина а ваьлла, Шен бедар схьа а эцна, Іийса юха а Шен метте дІатевжира. Ткъа мурдашка Цо элира: «Хаьий те шуна Ас шайна динарг хІун ду?» ¹³Аша Сох „Устаз“ а, „Веза Эла“ а олу, иза нийса олу аша, Со Иза ван а ву. ¹⁴Иштта, шун Веза Эла а, Устаз а воллушехь, Аса а шун когаш билча, аша а била беза вовшийн когаш. ¹⁵Аса масал гайтира шуна. ХІинца Ас шайна диннарг шубьга вовшашна а дайтархьама. ^{16*}Баккъалла а боху Ас шубьга: „Ялхо шен олахочул лакхара вац. Иштта вахийтинарг а ша ваийтинчул лакхара вац“. ¹⁷Иза шуна хаа а хаахь, и аша кхочуш а дахь, декъала хир ду шу. ^{18*}Шух массарах лаьцна ца боху Ас иза. Суна вевза

* **13:12-15** Лака 22:27.

* **13:16** Маттай 10:24; Лака 6:40; Яхья 15:20.

* **13:18** Забур 40:10.

Айса хаържинарш. Амма кхочушшила деза Делан Йозанаш тӀехь яздина долу: „Соьца бепиг дууш волчо Суна тӀе куьг айина“, – боху дешнаш. ¹⁹ХӀинца хьалххе дӀахоуьйту Ас шуьга хиндерг, иза кхочушхилале, тӀаккха и кхочушхилла даьлча, Со Со Верг хиларх шу тешиьта. ²⁰*Баккьалла боху Ас шуьга: Ас Вохуьйтург тӀеобцуш волчо Со тӀеобцу, ткьа Со тӀеобцучо Со Ваийтинарг а тӀеобцу».

Ийсас Шена ямартло хьан йийр ю дӀадийцар

(Маттай 26:20–25; Марк 14:17–21; Лака 22:21–23)

²¹ И кӀамел дича, Ийсан са бӀарзделлера. Цо, тоьшалла деш, элира: «Бакьдерг боху Ас шуьга, шух цхьаммо ямартло йийр ю Суна». ²² ТӀаккха мурдаш, цецбевлла, вовшашка хьобжура, Цо хьанах лаьцна боху ца кхеташ. ²³ Мурдех Ийсана кӀаьсттина везаш волу цхьаь Цуьнан некха тӀе тевжина Ӏаш вара. ²⁴ Оцу мурде ШамӀа-Кипас хичаш йира, и Цо вуьйцург мила ву те, Ийсага хаттахь аьлла. ²⁵ Оцу мурдо, Ийсан некха тӀе корта а биллина, хаьттира Цуьнга: «Веза Эла! Мила ву иза?» – аьлла. ²⁶ Ийсас жоп делира: «Аса хӀара баьпкан юьхк, кеда чу а Ӏоьттина, дӀакховдон ерг ву». ТӀаккха Ийсас баьпкан юьхк, кеда чу а Ӏоьттина, ШамӀа-Искархочун кӀанте ЯхӀуде дӀакховдийра. ²⁷ ЯхӀуда и баьпкан юьхк схьа-ма-ийци, цу сахьттехь, цунна чу иблис дуьйлира. ТӀаккха Ийсас элира ЯхӀуде: «И хьо дан воллург сихха дей вала». ²⁸ Амма Ийсана юьххехь дӀатевжина Ӏаш болчех цхьа а ца кхийтира, Ийсас стенах лаьцна боху цуьнга. ²⁹ ЯхӀудехь ахча долу тӀоьрмаг хиларна, царах цхьаболчарна моьттира, Ийсас цуьнга:

* **13:20** Маттай 10:40; Марк 9:37; Лака 9:48; 10:16.

«Дезачу денна вайна оьшург эца», – я: «Мискачарна сагӀа ло», – боху. ³⁰Ткьа ЯхӀуд, и баьпкан юьхк схьа а эцна, цу сахьттехь аравелира. Арахь буйьса яра.

Керла гӀуллакх тӀедиллар

³¹ Иштта, ЯхӀуд араваьлча, Ийсас элира: «ХӀинца Адамийн КӀентан сийлалла а гучуели, ткьа Делан сийлалла Цуьнгахула гучуяьккхи. ³² Нагахь Делан сийлалла Цуьнгахула гучуяьккхича, тӀаккха Дала а Шегахула Адамийн КӀентан сийлалла гучуьйоккху. Кестта Дала Цуьнан сийлалла гучуьйоккхур ю. ³³*Бераш! ХӀокхул тӀаьхьа кхин дукха хир вац Со шуьца. ЛӀохур ву аша Со. Амма Ас динан куьйгалхошка ма-аллара: „Со воьдучу шун догӀийла яц“, иштта хӀинца шуьга а боху Ас иза. ³⁴*ХӀинца керла гӀуллакх тӀедуьллу Ас шуна: вовшийн дезаш хила. Суна шу ма-деззара, иштта шуна а дезийла вовшийн. ³⁵ Нагахь шун вовшашка безам хилахь, тӀаккха хуур ду массарна а шу Сан мурдаш хилар».

Ийсас хьалххе дӀахоуьйту Кипас Ша дӀатосург хилар

(Маттай 26:31–35; Марк 14:27–31; Лака 22:31–34)

³⁶ ШамӀа-Кипас хаьттира Ийсага: «Веза Эла! Хьо стенга воьду?» Ийсас жоп делира цуьнга: «Со воьдучу цкьа хӀинца валур вац хьо, амма тӀаьхьо вогӀур ву хьо Суна тӀаьххье». ³⁷ Кипас хаьттира Ийсага: «Сан йиш хӀунда яц те хӀинца Хьуна тӀаьхьа ван? Сайн са а дӀалур ду-кх ас Хьан дуьхьа». ³⁸ Ийсас жоп делира: «Хьайн са а дӀалур ду боху ахь Сан

* **13:33** Яхья 7:34.

* **13:34** Яхья 15:12, 17; 1 Яхья 3:23; 2 Яхья 1:5.

дуьхьа? Бакъдерг боху Асхьоьга: „Нйаьна кхайкха а кхайкхале, кхузза Сох Дйакъабстар ву хьо“».

Ийса Дена тйе бовду некъ бу

14 «Сингаттаме ма хулийла шун дегнаш. Делах а тешалаш, Сох а теша. ² Сан Ден цйахъ дуккха ю човнаш. Со шуна меттиг кечъян вовду. Иза иштта дацахъара, Аси эрдацара шуьга*. ³ Аса, ваха а вахана, шуна меттиг кечйина яьлча, тйаккха юха а веана, Со волчу дйадуьгур ду шу, шу а Со волччохъ хилийтархъама. ⁴ Со вовдучу метте болу некъ а бевза шуна». ⁵ Тйаккха Тйамас элира Цуьнга: «Веза Эла, тхуна-м ца хаьа, Хьо стенга вовду, тхуна муха бевзар бу и некъ?» ⁶ Цунна дуьхьал Ийсас элира: «Со бу шуна некъ а, билггал долу бакъдерг а, дахар а. Цхъа а ца вовду Дена тйе, Соьгахула бен. ⁷ Шуна Со везахъара, Сан Да а вевзар вара шуна. Ткъя хйинца дуьйна дйа Иза вовза а вевзина, ган а гина шуна».

⁸ Пилапа элира Ийсага: «Веза Эла, гайтахъа тхуна Да, иза тоьар дара-кх тхуна тйаккха». ⁹ Ийсас элира цуьнга дуьхьал: «Оццул дукха хенахъ дуьйна ву Со шуьца, ткъя хйинца а ца везза хъуна Со, Пилап? Со гиначунна Да а гина, ткъя ахъа и муха боху: „Гайтахъа тхуна Да“? ¹⁰ Ткъя хьо ца теша, Со Деца хиларх а, Да Соьца хиларх а? Аса шуьга олу дешнаш Соьгара дац. Соьца хуьлуш волчу Сан Дас деш ду и Шен гйуллакхаш. ¹¹ Тешалаш Сох, Со Деца хиларх а, Да Соьца хиларх а. Ткъя шу цунах ца тешахъ, Ас дечу гйуллакхашкахула мукъана а теша Сох. ¹² Бакъдерг боху Ас шуьга: и Ас дийриг Сох тешачуьнга а далур ду. Кхин а сов

* **14:2** Со шуна меттиг кечъян вовду... дацара шуьга – я иштта: Уьш яцахъара, эрдарий Ас шуьга: «Шуна меттиг кечъян вовду Со?»

гйуллакхаш далур ду цуьнга, хйунда аьлча Со Сайн Да волчу вовду. ¹³ Тйаккха аша Сан цйарах деххнарг Ас кхочушдийр ду, Ден сийлалла Цуьнан Кйантехула гучуяккхархъама. ¹⁴ Ткъя аша хйуьа а Сан цйарах дехахъ, Ас кхочушдийр ду иза».

Делан Са лур ду алар

¹⁵ «Нагахъ шуна Со везахъ, Ас шайна тйедиллина гйуллакхаш а кхочушде аша. ¹⁶ Ткъя Аса Дега доьхур ду, тйаккха Цо кхин „гйо Дийриг“ лур ву шуна, Иза абаде кхаччалц шуьца хилийта. ¹⁷ Билггал бакъдерг гойту Са лур ду шуна, дуьнене тйеэцалур доцу, шена Иза ган а ца го дела а, И доьза а ца девза дела а. Ткъя шуна девза Иза, И шуьца долу дела а, шуна чохъ И хир долу дела а. ¹⁸ Байлахъ дуьтур дац Ас шу. Вогйур ву Со шу долчу. ¹⁹ Кестта дуьненна гур вац Со, амма шуна гур ву Со. Соьца дахар хиларна, шу а дехар ду*. ²⁰ Цу дийнахъ хуур ду шуна Со Сайн Деца хилар а, шу Соьца хилар а, Со а шуьца хилар а. ²¹ Ас тйедиллина гйуллакхаш тйе а оьцуш, уьш кхочушдеш верг ву Со везарг. Ткъя Со везнарг Сан Дена а везар ву. Суна а везар ву иза, Аса Со гойтур ву цунна».

²² Искархо а воцуш, кхечу Яхйуда элира Ийсага: «Веза Эла! И хйун ду? Хьо тхуна хйунда гайта воллу Хьо, дуьненна а ца гойтуш?» ²³ Ийсас элира цуьнга: «Нагахъ стагана Со везахъ, цо Сан дош лардийр ду. Сан Дена иза везар ву, ткъя Вай и волчу а гйур ду, ваьшна хйусам а йийр ю цигахъ. ²⁴ Со ца везачо Сан дешнаш а тйе ца оьцу. Ткъя шуна хезаш долу дош Сан дац. Иза Со ваийтинчу Ден ду. ²⁵ Хйара Ас дийцира шуьга, Со

* **14:19** Кхин тайпа гочдан мега: Амма шуна гур ву Со, хйунда аьлча Соьца дахар ду, шу а дехар ду.

шуьца а волуш. ²⁶Ткъа шуна гІо Дийриг, Шен Са, доуьйтур ду Сан Дас. Сан дуьхъа доуьйтур долчу цу Делан Сино хьохур ду шуна массо хІума а. Ас шуьга мел дийцинарг дага а доуьйтур ду Цо шуна. ²⁷Машар буьту Ас шуна, Сайн машар ло Ас шуна. Дуьнено ца луччу тайпана, машар ло Ас шуна. Синтем боцуш ма хуьлийла шун дегнаш, кхера а ма лойла уьш. ²⁸Шуна хезира-кх Ас шуьга аьлларг: „Со дІавоьду, юха а вогІур ву Со шу долчу“. Со шайна везахъара, хазахетар дара шуна Со Дена тІевоьдуш хилар, Сан Да Сол лакхара волу дела. ²⁹ХІинца, хьалххе, и хилале, дІахоуьйту Ас шуьга, тІаьхъа и кхочушилла даьлча, шу тешийтархъама. ³⁰Кхин деха дийр дац Ас шуьца къамел, хІунда аьлча кху дуьненан эла схьавогІу, ткъа цуьнан Суна тІехъ олалла дац. ³¹Амма дуьненна а Суна Сайн Да везий хайита, Сайна тІедехкина гІуллакхаш, Цо мабохху, кхочуш до Ас. ХьалагІовтта. Кхузара дІадоьлху вай».

Іуйса кемсийн бакъйолу таьлланг ю

15 «Со кемсийн бакъйолу таьлланг ю, ткъа Сан Да кемсийн беш Лелорхо ву. ²Муьлхха а стом ца луш долу Сан га Цо дІахададо. Ткъа стом луш долу муьлхха а га цІандо, алссам стоьмаш хилийта. ³Ас шуна хьехначу дашехула хІинца шу цІенаду. ⁴Шу Соьца хила, ткъа Со Шуьца хир ву. Гаьнно, ша таьлланг тІехъ ца хилча, ша-шегара стом ца кхиоре терра, иштта шу а хир ду, шу Соьца ца хилча. ⁵Со кемсийн таьлланг ю, ткъа шу гаьннаш ду. Муьлххачо а ша Соьца волчо а, Со шеца волчо а шортта стоьмаш кхиор бу. Со воцуш шуьга хІумма а далур дац. ⁶Милла а Соьца воцург кхоьссина дІа а вохуьйту, и га санна, иза вакъа а ло. ТІаккха и

гаьннаш, гулдина, цІерга кхуьссу. Уьш цІергахъ догу. ⁷Нагахъ шу Соьца а хилахъ, Сан дешнаш шуьца а хилахъ, шайна луьург дерриге а деха, иза хир ду шуна. ⁸Шортта стом а луш, шу Сан мурдаш хилча, Сан Ден сийлалла гучуьло.

⁹Сан Дена Со везаре терра, Суна шу а дезна. Хуьлийла шу а Сан безамехъ. ¹⁰Аса шайна тІедехкинарш аша кхочушдеш хилча, Сан безамехъ хир ду шу, Сан Ден безамехъ Со хиларе терра, Аса а Сайн Дас тІедехкинарш нийсса кхочушдина дела. ¹¹ХІара элира Ас шуьга, Сайн хазахетар шуна чоьх хилийтархъама а, и шун хазахетар дуьззина хилийтархъама а. ¹²ХІараду Ас шуна тІедуьллург: „Дезийла шуна вовшийн, Суна шу дезадаларе терра“. ¹³Шен доттагІашна хьалхара шен са а дІадаллал болчу безамал сов безам цъанна а хир бац. ¹⁴Шу Сан доттагІий ду, нагахъ аша Ас тІедиллина гІуллакх кхочушдахъ. ¹⁵ХІинца ца олу Ас шух ялхой, хІунда аьлча ялхочунна шен олахочо дийриг ца хаьа. Амма шух Ас доттагІий аьлла, Сайн Дегара кезнарг дерриге а Ас шуьга дІахайитина дела. ¹⁶Аша Со ца хаьржина, амма Ас, харжа а хаьржина, дІахІиттийна шу. Ас шу къобалдина, шу дахханчоьх, шуьга лаьттан стоьмаш кхиадайт. ТІаккха аш Сан цІарах хІуьга а Сан Дега деххнарг Цо шуна лур ду. ¹⁷Ткъа хІара тІедуьллу Ас шуна: вовшийн дезалаш».

Дуьненан цабезам

¹⁸«Дуьненна шаьш ца дезалахъ, хаалаш, шул хьалха Со а дуьненна ца везна хилар. ¹⁹Шу кху дуьненара делахъара, цу дуьненна шу, шайнаш санна, дезар дара. Амма шу кху дуьненан

* 15:12 Яхья 13:34; 15:17; 1 Яхья 3:23; 2 Яхья 3:15.

долахь дац. Ас шу дуьненна юккьера схьахьаржина долу дела, ца деза шу дуьненна. ^{20*} Дагахь латтаделаш Аса шайга аьлла дош: „Ялхо шен олахочул лакхара вац“. Нагахь Соьга халонаш хьегитинехь, шуьга а хьобгуьйтур ю. Нагахь Сан дош нийсса кхочушдеш хиллехь, шун дош а кхочушдийр ду. ²¹ И дерриг а дийр ду шуна Сан цIе бахьана долуш, хIунда аьлча Со Ваийтинарг царна ца вевза. ²² Нагахь Аса, веана, цаьрга ца дийцинехьара, уьш шайн кьиношна бехке хир бацара. Хинца шайн кьиношна уьш бехказа бац. ²³ Со ца везачунна Сан Да а ца веза. ²⁴ Нагахь Ас кхин цхьаммо а дина доцу гIуллакхаш царна юкъахь ца динехьара, тIаккха царна тIехь къа а хир дацара. Ткъа Хинца, и гIуллакхаш шайна гина доллушехь, ца вийзира царна Со а, Сан Да а. ^{25*} Амма иза хилира, церан товрат-хьехамаш тIехь яздинарг кхочушхилийта: „Со ца веза бахьана дацара церан“. ²⁶ Ас воуьйтур ву шуна Сайн Дегара гIо Дийриг – Дегара схьадолу бакъдерг гойту Са доуьйтур ду шуна. Цо, деача, тоьшалла дийр ду Сох. ²⁷ Ткъа шайш юьххьехь дуьйна а Соьца хиларна, аша а тоьшалла дийр ду Сох».

16 «ХIара элира Ас шуьга, шу тешар тIера юха ца довлийтархьама. ² Гуламан цIенойх дIакъастор ду шу. Пул сов, тIекхочуш ю и зама, муьлххачунна а, шух цхьаь ша вийча, ша Далла гIуллакх до моьттуш. ³ И гIуллакхаш лелор ду цара, шайна я Да а, я Со а ца вевзина дела. ⁴ ХIара элира Ас шуьга, и зама тIееача, шуна дагадайтархьама оцу дерригенах лаьцна Ас шайга аьлларг».

* 15:20 Маттай 10:24; Лака 6:40; Яхья 13:16.

* 15:25 Забур 34:19; 68:5.

Делан Синан болх

«Хинццалц ца аьллера Ас шуьга иза, Со шуьца цхьаьна хилла дела. ⁵ Ткъа хIинца Со Ваийтинчунна тIевовду Со. Шух цхьаммо а ца хотту Соьга: „Хьо стенга вовду?“ ⁶ Амма Аса шайга и дIахайтарна, шун дегнаш гIайгIанах дуьзна ду. ⁷ Ткъа Аса бакъдерг боху шуьга: „Со дIавахар гIоле ю шуна“. Нагахь Со дIа ца вахча, шуна гIо Дийриг воьгIур вац, ткъа Со дIавахча, воуьйтур ву Ас Иза шуна. ⁸ Ша веача, Цо гучудоккхур ду дуьненна цуьнан кьинойх а, бакъонцалеларх а, кхелах а лаьцна йолчу агIор дуьне тиладалар. ⁹ Цо гойтур ду дуьнено Сох цатешарна латийна къа. ¹⁰ ТIаккха Цо гойтур ду дуьне бакъонца цалелар, хIунда аьлча Со Дена тIе гIур ву. Со кхин гур вац шуна. ¹¹ Ткъа цу Делан Сино гойтур ду Делан кхелах лаьцна дуьне тиладелла хилар, хIунда аьлча кху дуьненан элана кхел йина.

¹² Кхин дуккха а дара Сан шуьга ала, амма цкъа Хинца кхетар дац шу. ¹³ Ткъа и бакъдерг гойтуш долу Са схьадеача, Цо билггал бакъболчу новкъа дохур ду шу, хIунда аьлча Цо Шегара бохур дац, амма Шена хезнарг дуьйцур ду, тIейогIучу хенахь хиндерг хоуьйтур ду Цо шуна. ¹⁴ Цо Сан сийлалла ойур ю, хIунда аьлча Соьгарчух дIа а эцна, Цо довзуьйтур ду шуна иза. ¹⁵ Ден мел долу хIума а Сан ду. Цундела элира Ас, Цо, Соьгарчух дIа а эцна, шуна довзуьйтур ду иза аьлла».

Халахетар а, хазахетар а

¹⁶ «Кестта Со гур вац шуна. ТIаккха юха а кестта гур ву шуна Со». ¹⁷ ТIаккха цхьаьболчу мурдаша вовшашка элира: «И хIун ду те Цо вайга бохург: „Кестта Со гур вац шуна, юха а кестта

Со гур ву шуна?“ Кхин а: „Со Сайн Да волчу воьду?“¹⁸ Иштта цара бохура: «И хІун ду те Кхо бохург: „Кестта“? Ца кхета-кх вай Кхо бохучух». ¹⁹Ткъа Иийса кхийтира, Шега уьш хІун хатта лууш бу. ТІаккха Цо мурдашка элира: «Ас шайга аьлларг хІун ду те бохуш, вовшашка хоьттуш ду шу: „Кестта Со гур вац шуна, тІаккха юха а кестта гур ву шуна“? ²⁰Баккъалла боху Ас шуьга: Шу узарш деш а, доьлхуш а хир ду, ткъа дуьненна хазакхетар ду. Шу халахетта хир ду, амма шун халахетар хазакхетаре доьрзур ду. ²¹Бер деш йолу зуда хуьлу гІайгІане, шен бер до хан тІекхаьчна дела, ткъа шен бер хилла даьлча, хазакхетарна и гІайгІа йицло цунна, ша адам дуьнен чу даккхарна. ²²Иштта шу а хІинца гІайгІане ду, амма Суна юха гур ду шу, тІаккха хазакхетар хир ду шун дегнашна. И шун хазакхетар цхьаммо а дІадоккхур дац шуьгара. ²³ТІаккха цу дийнахь хІумма а хоттур дац аша Соьга. Баккъалла боху Ас шуьга: нагахь Сан цІарах цхьа хІума аша Дега дехахь, лур ду Цо шуна. ²⁴ХІинцалц хІумма а ца дехнера аша Сан цІарах. Ткъа хІинца деха, лур ду шуна, шун хазакхетар дуьззина хилийтархьама».

Дуьненна тІехь толам баккхар

²⁵ «ХІара кичанашца элира Ас шуьга. Амма тІейогуш ю и зама, Ас шуьга кхин кичанашца а ца дуьйцуш, ма-дарра Сайн Дех лаьцна шуна дІакхайкхош. ²⁶Цу дийнахь шаьш доьхур ду аша Сан цІарах. Ас ца боху шуьга, шун метта Ас деха дезар ду Дега. ²⁷ХІунда аьлча Дена Шена а деза шу, шуна Со везна дела а, Со Дех схьаваьлла хиларх шу тешна дела а. ²⁸Дех схьа а ваьлла, дуьнен чу веанера Со, ткъа хІинца, юха а хІара дуьне дитина, Дена тІевоьду Со».

²⁹ ТІаккха Иийсан мурдаша элира: «ХІаь, хІинца-м тхо кхетадеш схьабоху Ахь тхоьга, кичанашца а ца дуьйцуш. ³⁰ХІинца кхета тхо Хьуна дерриг хаьий, цхьаммо хаттарш а дале, уьш Хьуна девзий. Цундела теша тхо Хьо Делера схьаваьлла хиларх». ³¹Иийсас жоп делира царна: «ХІинца теша шу? ³²Ткъа хІинца тІекхоччуш лаьтта, тІекхаьчна а даьлла и сахьт, шу дерриш а дІаса а даьржина, хІора а шайн-шайн цІа а вирзина, Со цхьа а вуьгуш. Амма Со цхьа вац, Соьца Сан Да волу дела. ³³ХІара элира Ас шуьга, Соьгахула шун машар хилийтархьама. Дуьненахь гІайгІа хир ю шун, амма доьналла долуш хилалаш! Со тоьлла дуьненал.

Иийсан dola

17 И дешнаш а аьлла, Шен бІаьргаш стигала хьала а хьажийна, Иийсас элира: «Дада! Тіедеана и сахьт. Гайтахьа Хьайн КІентан сийлалла, Цуьнга а Хьайн сийлалла гайтийта. ²ХІунда аьлча массо а адамна тІехь олалла дан бакьо елла Ахь Цунна, Ахьа Шена беллачарна массарна а Хьо волчохь хедар доцу дахар Цуьнга далийтархьама. ³Ткъа Хьо волчохь хедар доцу дахар бохург ду: цхьаь бен воцу бакъволу Дела волу Хьо а, Ахьа дуьнен чу вахийтина волу Айхьа леррина къобалвина волу Иийса а вовзар. ⁴Ахьа Сайна тІедиллина гуллакх кхочуш а дина, кху лаьттахь Хьан сийлалла гайти Ас. ⁵Ткъа хІинца, Дада, Ахьа сийлахьвехьа Со Хьайна хьалха, дуьне кхоллале дуьйна а, Хьо волчохь Сан хилла долчу сийлаллица.

⁶ Ахьа кху дуьнен чохь Сайна делла долчу адамашна, гучуяьккхир Ас Хьан цІе. Уьш Хьан дара, ткъа Ахьа Суна

деллера уш. Цара Хъан дош лардира. ⁷Ткъа хІинца хаба царна дерриг Ахъ Суна делларг Хьоьгара хилар. ⁸И Ахъ Суна делла дешнаш Ас цаьрга дІаделла. Ткъа цара и дешнаш тІеийцира. Уш кхийтира, баккъал а Со Хьох схвабаьллий. Уш тийшира Со Ахъ вахийтина хиларх. ⁹Ас доьху Хьоьга царна тІера. Ас ца доьху дуьненарчу дерриге а адамашна тІера, амма Ахъ Суна деллачарна тІера, уш Хъан долу дела. ¹⁰Сан мел дерг Хъан ду, ткъа Хъайниг Сан ду. Цаьргахула Сан сийлалла гучуяьлла. ¹¹Со хІинца дуьйна кху дуьненах хир вац, амма уш дуьненах бу. Ткъа Со Хьо волчу вогу. Веза Дада! И Айхъа Суна белларш Хъайн цІеран олаллица* Іалашбехъа, Ахъа Суна белла болу уш а, Вайшиъ санна, цхъаалла йолуш хилийтархъама. ¹²* Со цаьрца дуьнен чохъ волчу хенахъ, Ахъа Суна деллачу Хъан цІеран олаллица Асуьш Іалашбира. Царах цхъа а Ас ца вайира, хІаллакхила везаш волу стаг воцург, Делан Йозанаш тІехъ дерг кхочушхилийтархъама.

¹³Ткъа хІинца Хъуна тІевогу Со. Амма хІара Ас хІинца Со дуьненах волуш боху, Сан хазахетар ма-дарра, церан дегнаш чохъ иза дуьззина хилийтархъама. ¹⁴Ас Хъан дош царна деара, амма дуьненна и адамаш ца дийзира, уш, Со санна, кху дуьненара доцу дела. ¹⁵Ас ца доьху Ахъ и нах кху дуьненара дІаэцар, амма доьху Ахъ уьш вонах ларбар. ¹⁶Уьш а, Со санна, кху дуьненах бац. ¹⁷Хъайн билггал долчу бакъдолчуьнца уьш Хъайн дола бахахъа. Хъан дош ду бакъдерг. ¹⁸Ахъа Со дуьнен чу вайитаре терра, Ас уьш а хъажабо дуьнен чу. ¹⁹Аса церан

* **17:11** Хъайн цІеран олаллица – цхъадолчу тІахъа арадевлачу тептарш тІехъ: Хъайн дуьхъа.

* **17:12** Забур 40:10; Яхья 13:18.

дуьхъа Со дІало Хъан дола, уш а бакъдолчуьнца Хъан дола бахийтархъама.

²⁰Ас доьху Хьоьга, деккъа церан дуьхъа а доцуш, амма церан дешнашкахула Сох тешар долчеран дуьхъа а. ²¹Ас доьху уьш берриш цхъаъ хилийта. Хьо, Сан Дада, Соьца а, Со Хьоьца а санна, уьш а Вайца хилийтахъ, Со Ахъ вайитина хиларх дуьне тешийтархъама. ²²Ахъ Суна делла долу сийлалла Ас царна а делла, уш а, Вайшиъ санна, цхъаъ хилийтархъама. ²³Со цаьрца а, Хьо Соьца а санна, хулийла уш а кхоччуш цхъаалла йолуш, дуьне тешийтархъама Ахъа Со вахийтина хиларх а, Со санна, Хъуна уш безна хиларх а.

²⁴Дада! И Ахъ Суна белларш Со волчохъ Соьца хила лаъара Суна. Царна а ган лаъа Суна Ахъ делла долу сийлалла, хІунда аьлча Хъуна Со дуьне кхоллале дуьйна а везнера. ²⁵Бакъволу Дада! Дуьненна ца вевзира Хьо, ткъа Суна вевза Хьо. Ахъа къастийначарна а хиира Ахъ Со вайитина хилар. ²⁶Аса гучуяьккхира царна Хъан цІе, хІинца чул тІахъа а гучуйоккхур ю, Хъан Соьга боллу безам церан хилийта а, Со цаьрца хилийта а».

Иийсана ямартло яр а, Иза лацар а

(Маттай 26:47-56; Марк 14:43-50; Лака 22:47-53)

18 Шен доІа дина а ваьлла, Иийса Шен мурдашца Кхидрун-хин тогІина дуьхъал аґор йолчу беша дІаволавелира. Цу беша бевлира Иийса а, Цуьнан мурдаш а. ²Ткъа Иийсана ямартло еш волчу ЯхІудана а евзара и меттиг, хІунда аьлча Иийса а, Цуьнан мурдаш а кест-кестта гуллора цигахъ. ³Иштта ЯхІуд а веара цига, шеца римхойн тІемалойн

тоба а, динан коьртачу дайша а, парушхоша а хьовсийна гларолхой а балош. Церан карахь стогарш а, цѳераш латийна хаьштигаш а, герз а дара. ⁴Ткъа хьалххе дуьйна а Шех хин дерг хууш волчу Ийсас, хьалха а ваьлла, элира цаьрга: «Аша мила лобху?» ⁵Цунна жоп делира: «Назартера Ийса лобху», – аьлла. Ттаккха Ийсас элира: «Со ву-кх Иза». Ткъа баьхкинчаьрца лаьтташ Ийсана ямартло еш волу ЯхIуд вара. ⁶Ийсас «Со ву Иза» аьлча, уьш берриш, юха а бевлла, лаьтта охьайи gira. ⁷Ттаккха Ийсас юха а хаьттира цаьрга: «Аша мила лобху?» Цара жоп делира: «Назартера Ийса», – аьлла. ⁸Ткъа Ийсас элира: «Ас элира шуьга, Со ву И, аьлла. Нагахь аша Со лехахь, хIорш, Iадбитий, дIабахийта». ⁹Иштта кхочушхира Ийсас аьлла дешнаш: «Ахь Суна беллачех Ас цхьа а ца вайина». ¹⁰Ттаккха шегахь тур долчу ШамIа-Кипас, иза баттара а даьккхина, динан коьртачу ден ялхочунна тур а тоьхна, цуьнан аьтту лерг тIерадаьккхира. Оцу ялхочун цIе Малх яра. ¹¹*Ийсас Кипе элира: «Батта чу дилла хьайн тур. Сайн Дас мала аьлла белла баланийн кад ца молуш Ийр вара ткъа Со?»

Ийса динан коьртачу дена хьалха валавар

¹²Цул тIаьхьа тIемалоша а, церан коьртачу хьаькамо а, динан куьйгалхоша схьабахкийтинчу гларолхоша а Ийса, схьа а лаьцна, дIавихкира. ¹³Ттаккха Ианнина тIевигира цара Ийса, Ианна цу шарахь динан коьрта да волчу Кайбан стунда хиларна. ¹⁴*Ткъа Кайба вара динан куьйгалхошка, халкъан дуьхьа цхьа стаг валар гIоле ю аьлла, хьехам бинарг.

* **18:11** Маттай 26:39; Марк 14:36; Лака 22:42.

* **18:14** Яхья 11:49, 50.

Кунас Ийса дIамасар

(Маттай 26:69, 70; Марк 14:66-68; Лака 22:55-57)

¹⁵Ийсана тIаьхьаIоьттина воьдуш вара ШамIа-Кипа а, кхин цхьа мурд а. И мурд динан коьртачу дена вевзаш вара, цундела иза Ийсаца цхьаьна динан коьртачу ден керта чу велира. ¹⁶Ткъа Кипа кертан кевнал арахьа лаьтташ вара. Ттаккха оцу динан коьртачу дена вевзаш волчу вукху мурдо, ара а ваьлла, кертан кевнехь гларол дечу зудчуьнга а аьлла, Кипа чоьхьа ваьккхира. ¹⁷Ттаккха оцу кевнехь лаьттачу зуда-ялхочо Кипе элира: «Хьо а вац хIокху Стеган мурдех?» Кипас элира: «Вац».

Динан коьртачу дас Ийсага барт хаттар

¹⁸Цигахь шийла хиларна, кIора багош, бохлуш лаьтташ леш а, гларолхой а бара. Цаьрца вохлуш лаьтташ Кипа а вара. ¹⁹Динан коьртачу дас мурдех а, Цо бечу хьехамех а лаьцна хаьттира Ийсага. ²⁰Ийсас жоп делира цуьнга: «Аса, хьул ца деш, дерриг дIадийцира дуьнене. Гуттара а гуламан цIеношкахь я Делан цIа чохь, вайн массо нах гуллучохь, хьехамаш бора Аса. Аса кьайлаха хIумма а ца дуьйцура. ²¹Ахьа Соьга хIунда хоьтту и? Хезначаьрга хатта, Аса шайга хIун дуьйцура. Царна хаьа хьуна, Аса хIун аьлла». ²²Ийсас и аьлча, юххехьа лаьттачу гларолхочо, Ийсан юьхь тIе тIара а тоьхна, элира Цуьнга: «Иштта жоп лур дара Ахьа динан коьртачу дега?» ²³Ийсас жоп делира цуьнга: «Ас цхьа хIума нийса ца аьлlexь, схьаала, иза иштта дац аьлла. Аса нийса аьлlexь, Суна хIунда етта ахь?» ²⁴Ттаккха Ийса, вихкина а волуш, динан коьрта да волчу Кайбана тIехьажийра Ианнас.

Кипас юха а Ийса длатасар

(Маттай 26:71-75; Марк 14:69-72; Лака 22:58-62)

²⁵ Ткъа Шамла-Кипа хИнца а вохлуш лаьтгаш вара. Тлаккха элира цуьнга: «Хьо-м вац те Цуьнан мурдех?» «Вац», – аьлла, длахадийра Кипас. ²⁶ Кипас лерг даьккхинчун гергара волчу, динан коьртачу ден ялхойх цхаммо элира: «Хьо вацара Цуьнца цхаьна бешах суна гинарг?» ²⁷ Иштта Кипас юха а элира: «Вацара». Ткъа цу сохьта нлаьна кхайкхир.

Ийса Пулатана хьалха схавалаво

(Маттай 27:1, 2, 11-14; Марк 15:1-5; Лака 23:1-5)

²⁸ Иштта Кайба волчуьра римхойн урхалхочун гишлона чу вигира Ийса. Цу хенахь Иуйре яра. Динан куьйгалхой шаьш гишлона чу ца бевлира, Далла хьалха сийсаз ца бовла, шайн Пасахьан суьйренан пхьор даархьама. ²⁹ Гишло чуьра араваьлчачу Пулата динан куьйгалхошка хаьттира: «Кху стагана дуьхьал баккха хIун бехк балабо аша?» ³⁰ Цара, жоп луш, элира: «Цо зулам ца динехьара, хьан кара дIавелла хир вацара оха Иза». ³¹ Тлаккха Пулата элира цаьрга: «Аша, Иза дIа а эций, шайн Iедало ма-бохху, кхел е Цунна». Динан куьйгалхоша элира: «Тхуна цханна а веран кхел яр кхочушдан ца магадо». ³² Иза хилира Ийсас Шен валар муха хир ду дIахоуьйтуш аьлла долу дешнаш кхочушхилийтархьама.

³³ Тлаккха Пулата, юха а гишло чу а вахана, Ийса шена тIе а кхайкхина, хаьттира Цуьнга: «Хьо жуьгтийн кьоман Паччахь

* 18:32 Яхья 3:14; 12:32.

ву?» ³⁴ Ийсас жоп делира: «Хьайгара боху те ахьа иза, я кхечара аьлла те хьогьа Сох лаьцна?» ³⁵ Пулата, жоп луш, элира: «Жуьгти ву ткъа со? Хьан халкъо а, динан коьртачу дайша а схавелла-кх Хьо сан кара. Ахь хIун дина?» ³⁶ Ийсас жоп делира: «Сан Пачхьалкх кху дуьненара яц. Нагахь Сан Пачхьалкх кху дуьненара елахьара, Сан ялхой, Со динан куьйгалхойн кара ца вахийта, Сан дуьхьа летар бара. Ткъа хИнца Сан пачхьалкх кхузара яц». ³⁷ Тлаккха Пулата элира Ийсага: «Хетарехь, Хьо хIетте а Паччахь ву-кх?» Ийсас жоп делира: «Ахь боху-кх Со Паччахь ву. Со кху дуьнен чу веана бакьдолчух тоьшалла дархьама. Муьлххачо а, ша билггал бакьдолчух волчо, ладугу Санозе». ³⁸ Цунна дуьхьал Пулата хаьттира: «Билггал бакьдерг хIун ду?»

Ийса вен кхел йо

(Маттай 27:15-31; Марк 15:6-20; Лака 23:15-25)

Иза а аьлла, Пулат юха динан куьйгалхошна тIевахара. Цо элира: «Цуьнан бехк болуш цхьа а хIума ца го суна. ³⁹ Пасахьан дийнахь гуттара а деш цхьа хIума ма ду шун: тутмакхех цхьаь паргIатвоккхуьйтуш. Иштта, ас хIара жуьгтийн кьоман Паччахь дIахеца лаьий шуна?» ⁴⁰ Цара маьхьарий хьаькхира: «ХIара ма хеца, Барраб схьахеца», – аьлла. Ткъа Барраб талорхо вара.

19 Тлаккха Пулата омра дира, Ийса дIа а вигий, Цунна шодмаш етта аьлла. ² Ткъа тIемалоша, коканийн коьллек кочар* а дуьйцина, иза Ийсан коьрта тIе дилира.

* 19:2а Кочар – паччахьан таж санна.

Ткъа Иийсана цѐн бос болу оба* текхоьллира. ³ Цул тІаьхъа, Иийсана тІе а хІуьттуш, наха олура: «Декъала хуьлда жуьгтийн къоман Паччахь!» ТІаккха цара Цуьнан юьхь тІе еттар. ⁴ Юха а араваьлла, Пулата элира цаьрга: «ХІинца аса аравоккху ХІара шуна хьалха, сайна Кхуьнгара даьлла цхьа а бехк болу хІума ца карийна аьлла, шуна хайтархьама». ⁵ ТІаккха, коьрта тІехь коьллех дуьйцина кочар а долуш, тІе цѐн духар дуьйхина волу Иийса гІишло чуьра аравелира. Пулата нахе элира: «ХІара ву и Стаг». ⁶ Иийса шайна гича, динан коьртачу дайша а, гІаролхоша а маьхъарий хьаькхира: «ЖІарах дІатоха Иза! ЖІарах дІатоха Иза!» – бохуш. ТІаккха Пулата элира цаьрга: «Схьа а эций, шайш дІатоха Иза, хІунда аьлча суна Цуьнгара баьлла цхьа а бехк ца го». ⁷ Ткъа динан куьйгалхоша элира Пулате: «Тхан товрат-хьехамаш бу, цу хьехамашца довзча, Иза вала веза, Цо Ша Делан КІант ву боху дела».

⁸ Пулатана и дешнаш хезча, иза кхин тІе а кхеравелира. ⁹ Цо, юха а гІалин гІишло чу а ваьлла, Иийсага хьаттира: «Хьо мичара ву?» – аьлла. Ткъа Иийсас цуьнга жоп ца делира. ¹⁰ ТІаккха Пулата элира Иийсага: «Соьга а эр дацара Ахьа? Ткъа Хьуна ца хаьа, сан карахь дуйла, сайна лаахь, Хьо дІахеца а, сайна лаахь, Хьо жІарах дІатохийта а?» ¹¹ Иийсас жоп делира цуьнга: «Суна тІехь цхьана а тайпана олалла хир дацара хьан, хьуна иза лакхара дела дацахьара. Ткъа цундела Со хьобъа дІавеллачунна тІехь кхин а сов къа ду». ¹² Цу хенахь дуьйна Пулат Иийса дІахеца бахьана лобхуш вара. Амма наха, маьхъарий хьобкхуш, бохура: «Нагахь ахьа Иза дІахецахь, хьо Рим-мехкан паччахьан доттагІа вац. Муьлхха а шех паччахь

* **19:26** Цѐн бос болу оба – иштта обанаш паччахьаша тІеюхуш хилла.

веш верг Рим-мехкан паччахьан мостагІа ву». ¹³ И дешнаш хезча, Пулат, Иийса ара а ваьккхина, Литхьасторта олучу, Іебархойн маттахь Габбата цІе йолчу меттигехь кхел ян охьахира. ¹⁴ И дерриге а пІераскан дийнахь дара, Пасахьан деза де хила дезачу кІирнах. Делкъахан а яра цу хенахь. ТІаккха: «ХІан, ХІара ву шуна шун Паччахь!» – элира Пулата нахе. ¹⁵ ТІаккха цара маьхъарий хьобкхура: «ДІаваккха Иза! ДІаваккха! ЖІарах дІатоха Иза!» – бохуш. Пулата элира цаьрга: «Ва шун Паччахь ЖІарах дІатоха веза ас?» Динан коьртачу дайша жоп делира: «Вац тхан кхин паччахь Рим-мехкан тхешан паччахь воцург».

Иийса жІарах дІатохар

¹⁶ ТІаккха Пулата цаьрга дІавелира Иийса, Иза жІарах дІатохийтархьама. Иштта Иийса, схьа а лаьчна, дІавигира цара. ¹⁷ Ша бахьа беа жІаран бІогІам ги а боьллина, «туьтанан меттиг» олучу меттиге дІаволавелира Иийса (Іебархойн маттахь и меттиг «Галгатхьа» олуш ю). ¹⁸ Цигахь Иийса ЖІарах дІатуьйхира цара. Иийсаца цхьаьна кхин а ши стаг вара жІарех дІатоьхна, Иийса юккъехь а волуш, Цунна дехьа а, сехьа а агІор. ¹⁹ Пулата, дечиган уьнан юьхкана тІе йоза а яздина, иза жІаран бІогІам тІе дІатохийтира. Цу тІехь яздина дара: «Назартера Иийса, жуьгтийн къоман Паччахь». ²⁰ И яздина дерг дукхах болчу наха дийшира, хІунда аьлча Иийса жІарах дІатоьхна йолу и меттиг гІалина генахь йоццуш яра. И яздинарг кхаа маттахь дара: жуьгтийн, римхойн, грекийн меттанашкахь. ²¹ Динан коьртачу дайша элира Пулате: «Иштта ма язде „Жуьгтийн къоман Паччахь“, – аьлла. Амма

язде иштта: „Цо боху, Со Жуьгтийн къоман Паччахь ву“».

²² Пулата элира: «Ас яздинарг яздина даьлла».

²³ Ийса жIарах дIатобхна бевлча, тIемалоша Цуьнан тIеюху хIуманаш схьа а эчна, уьш деа декъе йийкIира, хIора тIемалочунна цхьацца дакъа алуш. Ийсан чухула юхуеа коча яра цигахь. И коч тегна а йоцуш, лакхара охьакхачалц, дийнна кIадих йина яра. ^{24*} ТIаккха тIемалоша вовшашка элира: «ХIара коч этIор яц вай. ХIокхунна кхаж а тесна, и хьанна кхочу хьовсур ду вай». Дерриг а иштта хила а хилира, Делан Йозанашна тIехь яздинарг кхочушдеш: «Цара вовшашлахь йийкIира Сан тIеюху хIуманаш, кхаж а тесица цара, Сан коч хьанна кхочу хьожуш». ТIемалоша иза иштта дан а дира.

²⁵ Ийса дIатобхначу жIарана уллохь лаьтташ бара Ийсан нана а, ненан йиша а, Кхалайпан зуда Марем а, Магдалера Марем а. ²⁶ ТIаккха Ийсас, Шен нана а, цунна юххехь лаьтта, Шена къаьсттина дукха везаш волу мурд а гина, нене элира: «Нана, хIара хир ву хьан кIант». ²⁷ Цул тIаьхьа мурде а элира Цо: «ХIара хьан нана ю». Цу сахьтехь дуьйна шеца ша волчу дIайигира цу мурдо иза.

Ийсан пIендаршна юккъе гоьмукъ Iутту

^{28*} Цул тIаьхьа дерриг а кхочушхилла даьллий хууш вара Ийса. ТIаккха, Делан Йозанашна тIехь яздинарг кхочушхилийтархьама, Цо элира: «Хьогах ву Со». ²⁹ Юххехь лаьтташ кхаба яра, чохь юьззина кемсийн къонза а долуш. ТIаккха тIемалочо, цу кхаби чу худург а Юьттина, иза

* **19:24** Забур 21:19.

* **19:28** Забур 68:22; 21:16.

ораматан гаьнна тIе а йихкина, Ийсан бете яхьхира. ³⁰ Къонза а мелла, Ийсас элира: «Кхочушхили!» ТIаккха, корта охьа а оллийна, Шен са дIаделира Цо.

³¹ И дерриг пIераскан дийнахь хиларна, догIмаш жIарана тIехь дита ца лабара динан куьйгалхошна, хIунда аьлча тIедогIуш Далла лерина шоьтан де дара. Ткъа цу шоьтан дийнахь доккха деза де долу дела, цара Пулате дийхира, жIарах дIатобхна болчеран настарш каг а йина, жIараш тIера церан догIмаш дIадахийтахьара аьлла. ³² Иштта тIемалоша, схьа а баьхкина, Ийсана цхьацца агIор дIатобхначеран настарш кегийра. ³³ Ткъа Ийсана тIебахча, Иза дIакхелханий а гина, Цуьнан настарш ца кегийра цара. ³⁴ Ткъа тIемалойх цхьаммо шегара гоьмукъ туьйхира Ийсан агIонах, пIендаршна юккъе. Цу сохьта ций а, хи а охьадахара. ³⁵ И хилларг гиначо тоьшалла дина, шу а цунах тешийтархьама*. Ткъа цуьнан тоьшалла бакъ а ду, цунна ша бакъдерг бохий а хаьа. ^{36*} Иза хилла дIахIобьтира, Делан Йозанаш тIехь яздина дерг кхочушхилийтархьама: «Цуьнан цхьа а даьIахк кагийна хир яц», – аьлла. ^{37*} Делан Йозанийн кхечу меттехь кхин а аьлла ду: «Шашь дегIах гоьмукъ чекхбаьккхиначуьнга хьовсур бу уьш».

Ийсан дIаволлар

(Маттай 27:57-61; Марк 15:42-47; Лака 23:50-56)

³⁸ Цул тIаьхьа Рамат цIе йолчу гIалара а волуш, динан куьйгалхойх ша ца вахьарна, Ийсан къайлаха мурд а волуш

* **19:35** Цхьадолчу тептарш тIехь: *шу а цунах тешаш хилархьама.*

* **19:36** Арадаккхар 12:46; Лелар 9:12; Забур 33:21.

* **19:37** Закри-ЯхIу 12:10; Довзийтинарг 1:7.

волчу Юсупа Пулате дийхира, Ийсан дегI жIара тIера схьадаккха шена бакъо ялар. Пулата и дан бакъо елира Юсупна. ТIаккха цо, вахана, и дегI жIара тIера схьадаьккхира. ^{39*}Хьалха, буьйсанна Ийса волчу а оьхуш, Цуьнца кIамел дина волу Нукха-Демиевара Юсупца цига. Нукха-Демис шеца кхузткIе итт герка гергга хаза хьожа йогIу деза хьакхарш а, сарап олу молха а, цхьаьна а тоьхна, схьадеанера. ⁴⁰Цара, Ийсан дакъа схьа а эцна, Иза хаза хьожа йогIу хьакхарш хьаькхна долчу кIади юкъа хьарчийра, жуьгтийн Iедалехь стаг дIавуллуш ма-дарра. ⁴¹Ийса жIарах дIатоьхначу меттигна юххехь беш яра. Цу бешахь яьккхина, шена чу хIинца а цхьа а виллаза кIубба яра. ⁴²И дерриг а жуьгташа шобтан денна кечам беш долу пIераскан дийнахь долу дела а, и кIубба генахь йоцу дела а, Ийса цу чу вилира.

Ийса веллачуьра денвалар

(Маттай 28:1-8; Марк 16:1-8; Лука 24:1-12)

20 Ткъа кIирандийнахь, хьалххе, са а тасале, Магдал-юьртара МаремкIуббайолчуеара. Цигахь кIуббанна дубхьал биллина болу тIулг дIакарчийна гира Маремана. ²ТIаккха Марем, едда, Кипина а, Ийсана къаьсттина везаш хилла волчу кхечу мурдана а тIееара. Цо элира цаьрга: «Веза Эла кIуббанна чуьра дIаваьхьна, ткъа Иза мича охьавиллина ца хаьа». ³ТIаккха Кипа а, и важа мурд а, ара а ваьлла, кIубба йолчу вахара. ⁴И шиь цхьаьна вемира, амма важа мурд, сихо ведда, Кипел хьалха а ваьлла, кIубба йолчу хьалха кхечира. ⁵ТIаккха охьатаьIначу мурдана Йохкуш кIадинан кескаш

* 19:39 Яхья 3:1, 2.

гире, амма иза цу чу ца велира. ⁶Цул тIаьхьа ШамIа-Кипа а схьакхечира цу мурдана тIаьххье. КIуббанна чуваьллачу Кипина а гира Йохкуш йолу еккъа кIадинан кескаш. ⁷Ийсан коьртахь хьарчийна хилла долу йовлакх, цу кескашца а доцуш, хьарчийна ма-хиллара, къаьсттина, кхечу меттехь Iуьллуш дара. ⁸Цу хенахь хьалхаваьлла схьакхачна волу важа мурд а кIуббанна чувелира. Иза, и дерриг ган а гина, тийшира. ⁹ХIунда аьлча уьш хIинца а Делан Йозанаш тIехь яздина долчу Дала деррина Къобалвинарг веллачуьра денвала везарх ца кхетара. ¹⁰Иштта мурдаш юхабирзира.

Ийсас Ша Магдалера Маремана гайтар

(Маттай 28:9, 10; Марк 16:9-11)

¹¹Ткъа Марем кIуббанна уллохь йоьлхуш лаьттара. Йоьлхуш йолу иза кIуббанна тIе охьатаьIира. ¹²Цу хенахь Маремана, тIехь кIайн хIуманаш а йолуш, хиьна Iаш ши малик гира: царах цхьаь коьртехь, важа когашкахь дара Ийса охьавиллина хиллачу меттехь. ¹³ТIаккха цара Мареме элира: «Зуда! Хьо хIунда йоьлху?» Марема жоп делира: «Сан Веза Эла дIа а ваьхьна, Иза мичахь охьавиллина сайна ца хаьа дела, йоьлху со». ¹⁴И аьлла, Марем юяхьаьжча, лаьтташ волу Ийса гира цунна. Маремана ца хаьара Иза Ийса вуйла. ¹⁵Ийсас элира цуьнга: «Зуда, хьо хIунда йоьлху? Ахьа мила лобху?» Ткъа Марема, Иза бешахо ву моттаделла, элира Цуьнга: «Сан ваша, Иза ахьа дIаваьхьнехь, алахь соьга, ахьа Иза мича охьавиллина, аса Иза схьаьцур вара». ¹⁶Ийсас элира цуьнга: «Марем!» Ткъа Марема, юха а йирзина, арамхойн маттахь элира Цуьнга: «Раббуни!» (иза «Устаз» бохург ду). ¹⁷ТIаккха Ийсас элира Мареме: «Сацалахь,

Сох кхин хьакха ма лолахь, хIунда аьлча Со хIинца а Сайн Да волчу хьала ца ваьлла. Сан вежаршна тIе а гIой, ахь цаьрга ала: „Сайн Дена а, шун Дена а тIе а, Сайн Далла а, шун Далла а тIе хьалаволу Со“». ¹⁸ТIаккха Магдалера Марема, яхана, мурдашка дIахайтира шена Веза Эла гар а, Цо шег аьлларг а.

Иийса мурдашна гар

(Маттай 28:16-20; Марк 16:14-18; Лака 24:36-49)

¹⁹Оцу кIирандийнахь, суьйранна, шаьш динан куьйгалхойх кхерарна, неI дIакъевлина уьш Iаш болуш, чу а ваьлла, юкъяметте дIа а хIоьттина, Иийсас мурдашка элира: «Машар хуьлда шуьца!» ²⁰И аьлла, Шен куьйгаш а, агIо а гайтира Цо. Веза Эла гича, чIогIа хазахеттера мурдашна. ²¹ТIаккха юха а элира Иийсас цаьрга: «Маршо хуьлийла шуьца! Со Дас ваийтаре терра, Аса шу а дохуьйту!» ²²И аьлла, Iаь а тоьхна, Иийсас элира: «ДIаэца Делан Са. ²³*Нагахь аш адамийн кIиношна гечдахь, уьш царна тIера дIадевр ду, ткъа нагахь аша и кIиношна геч ца дахь, уьш царна тIехь дуьсур ду».

Иийса а, ТIама а

²⁴Ткъа оцу шийттаннах цхьаь, шех Шалавинарг олуш волу ТIама, Иийса веанчу хенахь мурдашца вацара. ²⁵ТIаьхьа оцу мурдаша ТIамига элира: «Тхуна Веза Эла гира». Ткъа ТIамас элира цаьрга: «Нагахь сайна Цуьнан куьйгаш тIехь хьостамех йисина чевнаш а ца гахь, сайн куьг Цуьнан агIонах йолчу чевнна чу а ца дахийтахь, хIуьа хилча а, тешар вац со». ²⁶Цул тIаьхьа кIира даьлча, мурдаш юха а, гулбелла, Iаш бара цIа

* **20:23** Маттай 16:19; 18:18.

чохь. ТIама а вара цаьрца. НеI дIакъевлина а йолуш, Иийсас, цIа чу а веана, юккъе дIа а хIоьттина, элира цаьрга: «Машар хуьлда шуьца!» ²⁷ТIаккха ТIамига Иийсас элира: «Хьайн пIелг схьа а кховдабай, хьажа Сан куьйгашка, ткъа хьайн куьг Сан агIонах йолчу чевнах чекхдаккха. Ма хила ца тешаш, амма тешаш хила». ²⁸ТIамас, жоп луш, элира Иийсага: «Сан Веза Эла, сан Дела!» ²⁹Иийсас элира цуьнга: «Хьо тийши, хьайна Со гина дела. Декъала бу-кх, Со гина воццухеьх, Сох тешнарш».

Кху тептаран Iалашо

³⁰Кхин дуккха а тамашийна гIуллакхаш дира Иийсас Шен мурдашна хьалха, кху тептар тIехь яздина а доцу. ³¹Ткъа хIорш яздина Иийса Дала леррина Кьобалвинарг, Делан КIант хиларх шу тешийтархьама* а, тIаккха, Цунах теша а тешна, Цуьнан цIарах шун бакъдолу дахар хилийтархьама а.

Иийсас Ша ворхI мурдана гайтар

21 Цул тIаьхьа Тхьабара-хIордан* йистехь Иийсас юха а Шен мурдашна гайтира Ша. Иштта гайтира Иийсас Ша цигахь. ²Цу хенахь ШамIа-Кипа а, ТIама а, шех Шалавинарг олуш волу, Галилай-махкара Кхана-юьртара Натунагил а, Зевадин КIентий а, Ийсан мурдех волу кхин шиь а – уьш цхьаьна бара. ³*ШамIа-Кипас элира цаьрга: «Со чIерий леца воьду». Вукхара элира цуьнга: «Тхо а догIу хьобца». Ара а бевлла, хинкеман чу хевшира уьш, амма цу буса цара хIумма а ца лецира.

* **20:31** Шу тешийтархьама – цхьадолчу тептарш тIехь: шу тешаш хилархьама.

* **21:1** Тхьабара-хIорд – и бу Галилай-Iам.

* **21:3** Лака 5:5.

⁴ Ткъа Іуьйре тІейогІучу хенахь Іийса бердан йисте дІахІовьтира, амма мурдашна ца хаъара, Иза Іийса вуйла. ⁵ Іийсас элира цаьрга: «ДоттагІий, чІерий дуй шуьгахь?» Цара жоп делира: «Дац», – аьлла. ^{6*} Ткъа Іийсас элира цаьрга: «Шайн чІерий лоцу бой хинкеманан аьтту агІор чутаса, тІаккха карор ду шуна чІерий». Цара бой чутесира, тІаккха чІерий тІех дукха лаьцна хиларна, и бой хъала ца яккхалора цаьрга. ⁷ ТІаккха Іийсана къаьсттина дукха везна волчу мурдо Кипе элира: «ХІара Веза Эла ву». Ткъа ШамІа-Кипа, иза Веза Эла ву аьлла шена хезча, шен коч юкьах а йихкина, ша гІодаюккъалц верзина волу дела, сихха хи чу иккхира. ⁸ Ткъа важа мурдаш, хинкеманна тІехь, шайна тІаьхьа чІерашца йолу бой а текхош, хІордан йисте кхечира, уьш болчуьра хІордан йисте кхача, ши бІе дол хиллал бен юкь йоцу дела. ⁹ Мурдашна, хинкеманна тІера шаьш лаьтта охьабиссича, йогуш кІоран алу а йолуш, цунна тІехь чІерий а, юххехь бепиг а гира.

¹⁰ Іийсас элира цаьрга: «Шаьш хІинца лаьцначу чІерех цхьадерш схьада кхуза». ¹¹ ШамІа-Кипас, хинкеман чу ваьлла, шена чохь юьззина даккхий чІерий долу бой хІорд чуьра лаьтта схьаозийра. Берриг а чІара бІе шовзткъе кхойтта бара. Уьш оццул дукха доллушехь, чІерий лоцу бой ца етира. ¹² Іийсас элира цаьрга: «Схьадуьйла, хІума яа шайна». Ткъа мурдех цхьа а ца ваьхьара Цуьнга хатта: «Хьо мила ву?» Мурдашна хаъара, Иза Веза Эла вуйла. ¹³ Іийсас, тІе а вахана, бепиг схьа а эцна, мурдашка дІаделира, тІаккха чІара а дІакховдийра. ¹⁴ Веллачуьра денвеллачул тІаьхьа Іийсас иштта кхозлагІа а Шен мурдашна гайтира Ша.

* 21:6 Лака 5:6.

Іийса а, Купа а

¹⁵ Уьш яа хІума йиина бевлча, ШамІа-Кипе Іийсас элира: «Яхьяян кІант ШамІа! Царначул сов кІорггера везий те хьуна Со?» Кипас элира: «ХІаь, Веза Эла, Хьуна хаьа, суна Хьо везий». ТІаккха Іийсас элира Кипе: «Сан Іахарий дажаде ахьа». ¹⁶ ТІаккха юха шозлагІа а элира Іийсас Кипе: «Яхьяян кІант ШамІа, кІорггера везий те хьуна Со?» Кипас жоп делира: «ХІаь, Веза Эла, Хьуна хаьа, суна Хьо везий». Іийсас элира цуьнга: «Сан уьстагІийн Іу хила хьо». ¹⁷ КхозлагІа а элира Іийсас: «Яхьяян кІант ШамІа, везий те хьуна Со?» Кипина халахийтира, шега Іийсас кхозлагІа а хаьттича: «Везий те хьуна Со?» – аьлла. ТІаккха Кипас элира Цуьнга: «Веза Эла, Хьуна дерриг хаьа. Хьуна хаьа, суна Хьо везий». Іийсас элира Кипе: «Сан уьстагІий дажаде ахьа». ¹⁸ Бакъдерг боху Ас хьобга, хьо къона волчу хенахь, айхьа-хьайн юкь йоьхкий, хьайна луьучу метте воьдура хьо. Ткъа хьо къанвелча, хьайн куьйташ дІа а кховдийна, кхечуьнга хьайн юкь йоьхкуьйтур ю ахьа, хьуна ца луьучу а вуьгур ву хьо». ¹⁹ Иштта элира Іийсас Кипе, цо мухачу Іожаллица Дела вазвийр ву дІахоуьйтуш. ТІаккха и аьлла, Іийсас кхин а тІетуьйхира: «Суна тІаьхьа Іотта хьо».

Іийса а, Цунна къаьсттина везна волу мурд а

^{20*} Кипа юахьаьжча, цунна гира шена тІаьхьавоьгу, Іийсана къаьсттина везна волу мурд. (Езачу суьйренан пхьор дуучу хенахь, Іийсан некха тІе а таьІна Іийна волу а, Цуьнга: «Веза Эла, мила ву Хьуна ямартло ен верг?» – аьлла волу а мурд вара иза.) ²¹ Иштта, и мурд гина, Кипас элира Іийсага: «Веза Эла,

* 21:20 Яхья 13:25.

ткъа кхунах хІун хир ду?» ²² Иийсас элира Кипе: «Нагахь Суна, Со юхаваллалц*, иза дуьненахь виса лууш хилча, хьан хІун бала бу цуьнца? Хьо Суна тІаьхьах Іотта». ²³ Иштта даьржира динан вежаршна юкъахь и «мурд лийр вац» аьлла дешнаш. Ткъа Иийсас иза лийр вац ца аьллера. Иийсас аьллера: «Нагахь Суна, Со юхаваллалц, иза дуьненахь виса лиъча, хьан хІун бала бу цуьнца?»

²⁴ И мурд ву цунна тоьшалладийрига, цунах лаьцна яздинарг а, ткъа вайна хаба, цуьнан и тоьшалла билггал бакъ дуйла.

²⁵ Кхин дуккха а дара Иийсас дина гІуллакхаш. Схьахетарехь, царах массарех лаьцна тептарш яздинехь, хІокху дуьнен чу а тарлур дацара уьш.

* **21:22** Со юхаваллалц – ма-дарра аьлча: Со схьаваллалц.